

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV

BILTEN OB STOLETNICI
1921 - 2021

Organizacijski odbor:

- Vilko Turk
- Lidija Šmigoc
- Dragan Zemljič
- Saša Volarič
- Martin Fujan
- Goran Peršin
- Boštjan Plaznik
- Nataša Gederer
- Franc Turnšek
- Silvo Kralj
- Čedomir Vogrinc

preizkušnja v delu na polju pred vojno

Vsebina

PRVIH 100 LET DLP, LETO 1921 – ZAČETEK ORGANIZIRANE KINOLOGIJE NA SLOVENSKEM - <i>Vilko Turk, predsednik DLP</i>	4
100 LET ZGODOVINE DLP - DRUŠTVO KOT SVETEL ZGLED IN KAŽIPOT - <i>Saša Volarič</i>	6
MORAMO ZNATI PRISLUHNITI NARAVI IN JO RAZUMETI. ČE TEGA NE BOMO ZMOGLI, SE NAM SLABO PIŠE - pogovor z <i>Rudijem Rakušo</i>	11
VODITI NAS MORAJO POŠTENJE, PRAVIČNOST, STROKOVNOST IN LOVSKA UPORABNOST PTIČARJEV - pogovor z <i>Vojkom Pirherjem</i>	19
IDEALNO JE, DA JE VODNIK PTIČARJA LOVEC - pogovor z <i>Vilkom Turkom</i>	27
PTIČAR LOVČEV SPREMLJEVALEC: Ptičarji – pasme, vzgoja, šolanje in preizkušnje - <i>Dragan Zemljič, dr. vet. med., predsednik vzrejne komisije</i>	31
KNJIGA ŠOLANIH PSOV PTIČARJEV – Visoki standardi dela in vzreje - <i>Goran Peršin, vodja KŠP</i>	36
Donatorji in prejemniki plaket	38

prinašanje lisice preko zapreke

PRVIH 100 LET DLP

LETO 1921 – ZAČETEK

ORGANIZIRANE KINOLOGIJE NA

SLOVENSKEM

Na pragu preteklega stoletja Slovenci še nismo imeli nobene lovske ali kinološke (pasemske) organizacije, saj je bilo prvo društvo v okviru avstro-ogrske monarhije, ki se je ukvarjalo z vzrejo psov, ustanovljeno šele leta 1883. Postopoma, predvsem po prvi svetovni vojni, a se je med slovenskimi kinologi začela razvijati ideja o kinološkem organiziranju, ki se je že začelo v nekaterih delih Evrope.

Prva kinološka organizacija pri nas Klub ljubiteljev ptičarjev je bila ustanovljena 23. februarja 1921. Njen prvi predsednik je bil Franc Urbanc, ki je še isto pomlad organiziral prvo mladinsko preizkušnjo ptičarjev. Leta 1931 je bilo na občnem zboru ob deseti obletnici kluba sklenjeno, da se klub preimenuje v Društvo ljubiteljev ptičarjev, katerega ime se je ohranilo do danes.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je združevalo ljubitelje psov in podpiralo njihova lovska in kinološka – znanstvena hotenja. Ukvarjalo se je tudi s pospeševanjem vzreje, vzgoje in šolanja čistopasemskih psov ptičarjev. Takšno vlogo je ohranilo vse do današnjega časa. Ob 100-letnici delovanja Društva ljubiteljev ptičarjev so člani lahko ponosni na organizirano delo društva, ki je pripomoglo, da se je društvo razvijalo in širilo aktivnosti ter jih prilagajalo najnovejšim dognanjem na lovsko-kinološkem področju. K temu razvoju je temeljno pripomogla tudi podpora Kinološke zveze Slovenije in Lovske zveze Slovenije.

V upravnem odboru društva se je v vseh letih doslej zvrstilo precej članov. Velika večina se je po svojih najboljših močeh trudila opravljati naloge, ki so jim bile zaupane. Zdaj društvo vodim že drugi mandat, poleg mene pa so člani upravnega odbora še Dragan Zemljič, dr. vet. med., kot podpredsednik, Lidija Šmigoc, tajnica, Vojko Pirher kot predstavnik vzrejne komisije, Boštjan Plaznik, blagajnik, Goran Peršin kot vodja Knjige šolanih psov ptičarjev in člani oz. članice Nataša Gederer, Tina Jež, Franc Turnšek, Sašo Ferenčič in Čedomir Vogrinc. Vzrejno komisijo, ki je najbolj odgovorna za samo vzrejo ptičarjev vodi, Dragan Zemljič, dr. vet. med., referentka za nemške kratkodlake ptičarje je Nataša Gederer, njen namestnik Saša Volarič, referent za nemške žimavce je Dragan Zemljič, dr. vet. med., njegova namestnika sta Vojko Pirher in Sašo Ferenčič, za druge kontinentalne pasme ptičarjev skrbi Vladimir Kobal, za ptičarje britanskih otokov pa je odgovorna Alenka Pokorn.

Število članov društva se je skozi vsa leta spreminjalo. Trenutno jih je v društvu 185. S svojim delom in usmeritvami želimo v naše vrste pritegniti čim več vodnikov in vzrediteljev ter drugih ljubiteljev ptičarjev in s tem posledično povečati tudi število kinoloških sodnikov za ptičarje. Urejanje društvene spletne strani, izdajanje revije *Ptičarji*, raznih koledarjev, razglednic in ipd. ter objavljane člankov s ptičarsko tematiko zagotovo pripomorejo k temu.

Zelo pomembno je vsakoletno organiziranje planiranih prireditev. Po navadi je v začetku marca najprej na sporedu *Preizkušnja zanesljivosti prinašanja izgubljenega (PZPI)*, ki ji v aprilu sledi *pomladanska vzrejna preizkušnja nemških kratkodlakih ptičarjev*, imenovana "Derby". Nato je na vrsti specialna razstava ptičarjev s podelitvijo CAC-SLO. V mesecu juniju imamo po navadi na sporedu *Uporabnostno preizkušnjo po umetni krvni sledi, t.i. "Pleničarjev memorial"*. Temu v septembru sledi "Solms" oziroma *jesenska vzrejna preizkušnja za nemške kratkodlake ptičarje*. Tradicionalni "Sežunov memorial" – *Širša poljska preizkušnja ptičarjev*, je na sporedu v oktobru, čez nekaj tednov pa ji sledi še *Vsestranska uporabnostna preizkušnja za ptičarje (VUP)*. V mesecu novembru društvo organizira še *Preizkušnjo lovske uporabnosti psov ptičarjev pri lovu na divje prašiče* ter kot zaključek proti koncu leta vzrejni pregled za ptičarje.

Ni dvoma, da se bo Društvo ljubiteljev ptičarjev po sto letih obstoja, ob pravilnem nadaljnjem sodelovanju s Kinološko zvezo Slovenije, Lovsko zvezo Slovenije, lovskimi družinami, lovsko kinološkimi društvi in matičnimi pasemskimi organizacijami še bolj razvijalo. Naloga Društva ljubiteljev ptičarjev je tudi pomoč članom pri vzreji in šolanju psov ptičarjev, svetovanje pri paritvah in posredovanje pri nakupih in prodaji ali uvozu psov ptičarjev iz tujine, ali kadar gre za stike med vodniki in lovci, ter na tečajih, predavanjih in preizkušnjah. Poglavitna temelja, na katerih bo Društvo ljubiteljev ptičarjev tudi v prihodnje dobro uspevalo, sta delo in trud za pravilno vzrejo, vzgojo, šolanje in izbiro čistopasemskih psov ptičarjev. Pred nami so nove naloge in še mnogo dela, vendar ni skrbi, saj je med nami še veliko članov, ki so voljni delati in imajo sveže ideje. Skozi generacije so v sto letih člani in tisti, ki so vodili Društvo ljubiteljev ptičarjev, veliko postorili, da deluje še danes.

Hvala vsem za sto let trdega dela na vseh področjih, za to prelepo ptičarsko kinologijo. Polagam vam na srce, da tako ostane tudi naslednjih sto let.

Vilko TURK, predsednik Društva ljubiteljev ptičarjev

DRUŠTVO KOT SVETEL ZGLED IN KAŽIPOT

Proti koncu 19. stoletja se je začela slovenska narodna zavest hitro prebujati, kar je vplivalo tudi na razvoj slovenskega lovstva. Takrat pri nas nismo imeli nobene prave lovske in tudi ne kinološke organizacije. V takratni avstro-ogrski monarhiji je bilo leta 1883 na Dunaju ustanovljeno prvo društvo, ki se je ukvarjalo z vzrejo psov. To je bilo »Avstrijsko društvo za vzrejo psov«.

Na področju lovstva je bila leta 1891 ustanovljena prva lovska organizacija »Kranjsko društvo za varstvo lova«, ki pa je bilo v celoti v tujih rokah in tudi ni imelo nobenega pravilnika o lovskih psih. Do pravega preloma je prišlo leta 1907, ko so slovenski lovci ustanovili Slovensko lovsko društvo (SLD). Poleg razvoja lovstva si je društvo kot enega od ciljev zadalo tudi vzrejo čistopasemskih lovskih psov. Lovstvo in lovska kinologija sta namreč najtesneje povezana, in če hočemo razumeti razvoj enega, mimo drugega ne moremo.

Tisti, ki se je tega še posebej dobro zavedal, je bil dr. Ivan Lovrenčič, nestor slovenskega lovstva. Vedel je, da bo treba, poleg skrbi za razvoj slovenskega lovstva, ustanoviti tudi društvo, ki se bo ukvarjalo z vzrejo in s šolanjem čistopasemskih lovskih psov. Njegovi ideji se je kmalu pridružilo več navdušenih kinologov tistega časa, med drugim tudi Evgen Križaj in Franc Urbanc. Ker je dr. Lovrenčič dobro poznal razmere v tujini, je bila ena od njegovih zahtev, da se tudi pri nas vsako leto organizirajo spomladanske in jesenske vzrejne preizkušnje ptičarjev.

Zaradi pomanjkanja izkušenj in primernih ljudi je moral na začetku vodenje teh preizkušenj prevzeti kar sam. Na prvi tovrstni preizkušnji ptičarjev, ki je bila leta 1910 v Ljubljani, je sodil naš prvi kinološki sodnik Evgen Križaj, sodelovala pa sta še Štefan Paximody in Stanko Rudež. Že na tej preizkušnji se je posebno izkazal Franc Urbanc, ki je uspešno vodil dve psici. Druga preizkušnja ptičarjev je potekala leta 1913 na poljih v okolici Domžal. Delo psov so ocenjevali avstrijski sodniki, vodenje preizkušnje pa je prevzel takratni podpredsednik SLD Franc Urbanc.

Leta 1914 je izbruh prve svetovne vojne za nekaj časa prekinil delovanje. Hitremu razvoju slovenskega lovstva po koncu vojne je sledil tudi razvoj kinologije. Dne 23. 2. 1921 so v Ljubljani ustanovili prvo slovensko kinološko organizacijo, ki so jo poimenovali Klub ljubiteljev ptičarjev (KLP). Njegov prvi predsednik in pozneje tudi častni predsednik kluba je bil Franc Urbanc, zelo spoštovan in priznan lovec tedanjega časa, ob tem pa tudi odličen vzreditelj in vodnik ptičarjev. Pod njegovim skrbnim vodstvom se je klub močno okrepil in si pridobil veliko število prijateljev.

V začetnem obdobju delovanja kluba je močan pečat pustil tudi že prej omenjeni Evgen Križaj, ki je bil sicer upokojeni poštni uradnik. Ob tem ne smemo pozabiti tudi na Dragotina

Klobučarja in pa seveda dr. Janka Lokarja, ki ga opisujejo ne samo kot izvrstnega lovca, ampak tudi odličnega vodnika. Bil je večletni urednik glasila Lovec, kjer je med drugim objavil lepo število strokovnih člankov o lovu in kinologiji.

Eden glavnih poudarkov glede delovanja kluba v tistem obdobju je bil v svoje vrste pritegniti čim več slovenskih lovcev, ki jih zanimata vodenje in vzreja ptičarjev. Poleg tega naj bi klub skrbel za ohranjanje oziroma razvoj čistih pasem ptičarjev. V ta namen naj bi začeli voditi tudi rodovno knjigo za vse pasme ptičarjev, ki bi hkrati služila ne samo kot prepotrebna evidenca psov in legel, ampak bi z njeno pomočjo vzrediteljem pomagali pri paritvi psic. Med pomembnimi nalogami je bila tudi popularizacija ptičarjev in njihovih dobrih lastnosti. Med lovci naj bi vzbudili zanimanje za vzrejo in šolanje teh psov in v ta namen tudi prirejali vzrejne preizkušnje.

Ob tem je bila posebej pomembna tudi pisana beseda. Priznani kinologi tedanjega časa naj bi svoje strokovno znanje podajali lovcem v knjigah, na predavanjih in tečajih, še posebej pa v glasilu Lovec. Zaradi izboljšanja nivoja vzreje in osvežitve krvi naj bi društvo podpiralo uvoz čistopasemskih psov iz tujine. V ta namen naj bi klub sodeloval s tujimi sorodnimi društvi in z mednarodno kinološko zvezo.

Takratni lovci kinologi so se zavedali velike odgovornosti, ki jim jo je naložil novoustanovljeni klub. Že 10. 4. 1921 so v okolici Ljubljane organizirali prvo pomladansko vzrejno preizkušnjo ptičarjev. Kmalu zatem je bil dne 23. 5. 1921 v jugoslovansko rodovno knjigo vpisan prvi pes, in sicer 1A Golo Grafenegg, lastnika I. Colomba iz Postojne, kot drugi pa 2A Tel Grlovski, vzrediteljice Hane dr. Schwarzove iz Ljutomera, lastnik psa je bil Franc Tavčar iz Ljubljane. Poročajo tudi o tem, da je klub še istega leta v tujini nabavil 12 čistopasemskih psov ptičarjev.

Zaradi potrebe po sodelovanju s tujino se je klub že 1924 včlanil v Österreichisches Kinologenverband, avstrijsko kinološko zvezo, s sedežem na Dunaju in si s tem pridobil mednarodno priznanje kot pasemska organizacija. Kmalu zatem se je 26. 1. 1926 včlanil še v Österreichisches Jagdgebrauchshundeverband, avstrijsko zvezo za lovsko uporabne pse.

Prirejanje ptičarskih preizkušenj je zahtevalo izdajo lastnih, v slovenskem jeziku napisanih pravilnikov s tega področja. Zato je klub leta 1926 izdal prvo tovrstno publikacijo z naslovom »Določila za tekme« izpod peresa dr. Janka Lokarja. Ob tem se je pokazala tudi potreba po izdaji pravilnika za sodnike. Tako je 26. 9. 1927 izšel »Pravilnik za sodnike in pripravnike KLP«, čigar avtor je bil prav tako dr. Lokar. Ob tem ne smemo pozabiti na še eno publikacijo istega avtorja, in sicer knjigo »Ptičarji, njihova odreja in vzgoja«. Knjiga je izšla 1. 8. 1930 v nakladi 1000 izvodov. Na občnem zboru 7. 2. 1931 se je klub ob svoji deseti obletnici preimenoval v Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP).

Kmalu zatem je bila 25. 10. 1931 v Mariboru ustanovljena podružnica DLP, njen prvi predsednik je postal Dragotin Klobučar. Pozneje sta bili ustanovljeni podružnici tudi na Ptuj in v Murski Soboti, ki pa nista dolgo delovali. Slednja je čez čas sicer znova začela z delom.

Pomemben mejnik v delovanju društva je bil tudi 15. redni občni zbor dne 22. 2. 1936, kjer so potrdili »Pravilnik o znaku vodnik«. Namenjen je bil vodnikom, ki so privedli pse na določeno število preizkušenj, kjer so psi dosegli primerne ocene. Znak »vodnik« je imel dve stopnji: srebrni in zlati znak. Prvi prejemnik srebrnega znaka je bil Franc Urbanc. Pozneje so srebrni znak »vodnik« pridobili še dr. Jože Benigar, Rudolf Bernik, Ivan Hafner, Jože Logonder, dr. Branko Palčič, Vladimir Pleničar, Bogdan Sežun in Ljuban Zadnik. Zlati znak »vodnik« so dobili: Ivan Hafner, Jože Logonder, Bogdan Sežun in Franc Urbanc. Ob 70-letnici Dragotina Klobučarja mu je bil zlati znak podeljen kot častno priznanje.

V društvu so se dobro zavedali, kako pomembno je izobraževanje članov. Tako so od 8. do 13. marca 1937 organizirali prvi teoretični in praktični tečaj o vzgoji in šolanju psov ptičarjev, ki ga je vodil Evgen Križaj. Sledil mu je drugi tečaj, in sicer od 14. do 19. marca 1938, pod vodstvom Bogdana Sežuna. V času druge svetovne vojne je društvo prenehalo z delovanjem, ki pa ga je takoj po koncu vojne spet obnovilo. Iz prvega povojnega obdobja je znano veliko število dvodnevni tečajev, na katerih so predavali takratni priznani kinologi: Ivan Caf, Jože Logonder, Bogdan Sežun, Jože Škofic, Jože Jurečič, Alfonz Mazlu in drugi.

Ob podpori takratnega predsednika DLP Vladimirja Pleničarja je bila 16. 6. 1968 ustanovljena podružnica DLP za Pomurje in Podravje. V različnih krajih na vzhodu Slovenije so člani te podružnice prirejali predavanja in tečaje za vodnike s prikazi praktičnega dela v lovišču, poleg tega pa organizirali tudi preizkušnje ptičarjev. DLP je v desetletjih po vojni organiziralo veliko število pomladanskih in jesenskih vzrejnih preizkušenj, poleg tega pa tudi poljskih in širših poljskih preizkušenj ter vsestranskih uporabnostnih preizkušenj za ptičarje (VUP). Prav slednje so znane kot najzahtevnejše preizkušnje za lovske pse. Prvo so organizirali že leta 1937 na Ježici in v Mengšu. Nato je sledilo nekaj VUP-ov v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Še posebej znani so VUP-i iz osemdesetih let z mednarodno udeležbo, imenovani tudi Panonski lovski pokal, ki so jih sicer organizirali LKD-ji, vendar po pravilniku DLP, izdanem leta 1973. Danes je VUP vsakoletna stalnica programa DLP in z uspešno opravljeno preizkušnjo si je mnogo vodnikov psov ptičarjev v zadnjih letih pridobilo enega od treh znakov »vodnik«.

Društvo je oralo ledino tudi na področju krvosledništva na Slovenskem in tako od leta 1960 prirejalo tudi preizkušnje v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Nasploh je bilo za DLP značilno (kar velja še danes), da na široko odpira vrata vsakomur, ki potrebuje strokovno pomoč bodisi pri vzreji, vzgoji ali šolanju svojega štirinožnega prijatelja bodisi pri nakupu psa v tujini.

Po letu 1978, ko je prišlo do reorganizacije Kinološke zveze Slovenije (KZS) in ustanavljanju lovskih kinoloških društev ter izločitve pasemskih organizacij, je delovanje društva počasi zamrlo. Sledilo je nekaj poskusov ponovne oživitve delovanja. V določenih obdobjih je predvsem področje vzreje in organizacijo prireditev prevzela Vzrejna komisija za ptičarje pri KZS.

Eden tistih, ki si je v zadnjih desetletjih krčevito prizadeval za to, da se popravi krivica, storjena DLP, in da društvo spet prevzame večino strokovnih nalog s področja ptičarske kinologije, je zagotovo Vladimir Pfeifer. Brez njegovega nesebičnega in požrtvovalnega delovanja in zavzemanja za strokovnost na vseh področjih (tudi s pripravo in izdajo pravilnikov) bi bilo danes verjetno marsikaj drugače.

V zadnjih letih se je delovanje društva ustalilo in poteka uspešno, brez večjih zapletov. K temu je zagotovo prispevalo tudi dobro sodelovanje med upravnim odborom društva in vzrejno komisijo za ptičarje. Ta je že nekaj časa sestavni del društva, saj le usklajeno delovanje obeh in zavzemanje za iste cilje in ideale lahko vodi do napredka ptičarske kinologije in v splošno dobro.

V letu 2011 je društvo spet začelo voditi »Knjigo šolanih psov ptičarjev« in osnovalo vzrejne knjige za posamezne pasme. Sprejet je bil nov pravilnik za podelitev znakov »vodnik«. Na ta način se je spet obudila tradicija podeljevanja tega prestižnega znaka, s katerim smo tudi simbolno povezali nekdanje generacije vodnikov s sedanjimi. DLP je bil, tako kot že mnogo-krat v zgodovini, prvi tudi na področju priprave pravilnika o preizkušanju lovske uporabnosti lovskih psov na divje prašiče, saj smo ustrezen pravilnik sprejeli v letu 2012. Ob spodbudi in sodelovanju matične pasemske organizacije za nemške kratkodlake ptičarje je društvo v letu 2017 pripravilo pravilnika za obe vzrejni preizkušnji za nemške kratkodlake ptičarje (Derby in Solms), in sicer »Pravilnik za starostno vzrejno preizkušnjo« (AZP) in »Splošni pravilnik za vse vzrejne preizkušnje nemških kratkodlakih ptičarjev«. V letošnjem letu je v načrtu tudi uvedba progenotestnih analiz na osnovi doseženih uspehov na vzrejnih preizkušnjah.

Naj bo ta kratek opis zgodovine Društva ljubiteljev ptičarjev skromna zahvala in obenem zelena lovska vejica za vse tiste, ki jih ni več med nami in ki so s svojo vztrajnostjo, neumornim delom in strokovnostjo doprinesli temu, da je društvo v preteklih sto letih uspešno delovalo. Za mnoge ljubitelje lova in lovskih psov je bilo društvo, kljub ne vedno prijaznim časom, svetel zgled in kažipot, kako je treba delovati in vztrajati na tem področju.

Saša VOLARIČ

MORAMO ZNATI PRISLUHNITI NARAVI IN JO RAZUMETI. ČE TEGA NE BOMO ZMOGLI, SE NAM SLABO PIŠE.

Zanimajo me začetki vašega srečevanja s psi in lovstvom že v vaši družini. Sam se spomnim vašega očeta Frančka Rakuše kot sodnika, saj je bil eden izmed sodnikov na JZP za mojo prvo psico. Kaj bi rekli o teh začetkih?

Glej, mi v družini imamo strelišče v Pragerskem, in zdaj pripravljamo velik plakat, iz katerega bo vse razvidno. Tukaj je moj oče (pokaže na fotografijo in napis na plakatu), tu sem jaz, tu pa je moj sin. Mi vsi trije smo bili državni prvaki Jugoslavije v streljanju na glinaste golobe, vsakdo v svojem obdobju. Oče je bil znan kinolog, sin se je le nekaj časa ukvarjal z angleškimi ptičarji, sam pa sem začel zelo kmalu. Imam fotografijo, ko sem bil še kot otrok z nemškim kratkodlakim ptičarjem na prvi razstavi psov. Zdaj imaš okvirno predstavo o nas in meni in me lahko začneš spraševati, jaz ti bom pa odgovarjal.

Je bil vaš oče tisti, ki vas je uvedel v kinologijo?

Poslušaj, pri nas je cela družina vpeta v lovstvo, že dedek je bil lovec in kinolog in vedno smo imeli pri hiši ptičarje in kratkodlake jazbečarje. Prvi ptičarji so se pojavili v naši družini 1936 leta, ko je Jugoslavija postala pridružena članica FCI. Takrat je atek prijavil našo psarno Obrežko. Do prvih psov je prišel, ker je bil v službi pri grofu Georgoviču v Ormožu, in tam je dobil psico Anno von Hellerau in psa Arno von Hellerau. S tem se je začela Obrežka psarna. Oče se je med vojno ponesrečil, bil je strojevodja in je zapeljal na mino, od posledic te nesreče je imel dvakrat počeno lobanjsko dno. Zaradi nesreče ni mogel več prenašati tresljajev vožnje z vlakom in je pustil službo pri železnici in tako se je bolj posvetil psarni Obrežka. Že pred vojno, za časa stare Jugoslavije, je opravil čuvajski izpit v takratni Prtjski banovini. Kmalu se je poročil in na svet sem prišel jaz in tri sestre. Oče je hodil v službo, doma smo imeli malo kmetijo in psi so za ta čas, ko je bil oče na delu, ostali z nami. Doma smo imeli malo polja, kravo, skrbeli za vse to in se vmes igrali s psi. Oče je imel vedno vsaj dva psa, psa in psico, ki nista bila v sorodu, da je lahko paril v svoji psarni. Nikoli ni paril z drugimi spi, dokler mu ni Vojko Pirther priskrbel iz Nemčije Baska von Steinbrucha. Pes je bil sicer na spodnji meji glede višine, zato je prejel le dobro telesno oceno, a se moj oče s tem ni obremenjeval, ker je dajal telesno in delovno dobre mladiče. Na leto je Basko pokrtil tudi po deset legel.

Je paril z njim v Sloveniji ali tudi izven Slovenije?

Tukaj okoli, pa na Hrvaškem, a največ v Sloveniji.

Do zdaj ste govorili o družini, vašem dedu in očetu, kakšna pa je bila vaša kinološka zgodovina?

Ja, zdaj ti bom nekaj povedal o svoji zgodovini. Atek je malo osvežil in zamenjal kri v psarni s Samom Fužinskim in Sano Fužinsko iz Ljubljane. Imel je navado, da je svoje pse peljal najprej na razstavo, tam pobral priznanja in nato paril pse. No, in leta 1952 sem enajstletnik vodil omenjena Fužinska psa na razstavi v Mariboru. Tej razstavi je sledila pomladanska preizkušnja in sem na njej tudi vodil že omenjena psa. Pri nas so bili naši psi navajeni na vse družinske člane in vse možne situacije; otroci smo se na primer vozili v vozičku, v katerega so bili vpreženi naši psi.

Kot lovci ste se v vaši družini ukvarjali tudi s streljanjem na glinaste golobe.

Oče se je uvrstil na državno prvenstvo in postal prvak v streljanju na glinaste golobe. Zatem sem se še sam začel bolj aktivno ukvarjati s streljanjem in tako sva bila leta 1967 v Novem Sadu prvi in drugi med posamezniki. Od 100 možnih golobov sva oba zadela 96 in sva potem razstreljevala za prvo mesto. V prvi seriji sva od 25 golobov oba zadela 25, v drugi seriji spet oba 24. V tretji seriji sva oba že po dvakrat zgrešila in je bil na vrsti zadnji golob, oče je ustrelil mimo, jaz pa zadel in tako sem bil prvi, on pa drugi. A še danes sem prepričan, da je namenoma zgrešil, da bi bil jaz državni prvak. Ptujčani smo bili močni, saj smo bili tudi ekipno državni prvaki. Postal sem tudi državni prvak, leta 1972 sem dosegel normo za olimpijado v Münchnu, kakor tudi Zadnikar – midva sva edina imela normo v Jugoslaviji, a naju niso poslali na igre.

Toda verjetno se niste ves čas enako intenzivno ukvarjali s streljanjem?

Res, potem smo se začeli manj posvečati streljanju in več časa namenili kinologiji. Oče je leta 1976 dal dr. Pušenjaku, ki je bil tudi vzreditelj s psarno Grajsko, psico svoje vzreje Cero Obrežko. Iz njenega prvega legla sem dobil svojo prvo psičko Ajšo Grajsko. Ker mu moj oče ni nič računal, je rekel, da mi da eno psičko. Bili smo prijatelji, skupaj smo tudi lovili in sem mu rekel, naj mi da tisto psico, ki je ne bi mogel oddati. Tako sem sam iz legla imel Ajšo, Stanko Tomanič Arona, Ljubo Klemenčič pa je v naslednjem leglu dobil Boro Grajsko. Tako smo začeli pripravljati pse in takrat je bilo na Ptujju državno prvenstvo Jugoslavije v field trailu in hubertu, ki smo se ga udeležili. Pa smo se razvrstili bolj kot ne po vrsti: Stanko je bil prvi z Aronom Grajskim, Ljubo drugi z Boro, jaz pa četrti z Ajšo. Na JKZ so sklenili, da pošljejo reprezentanco na svetovno prvenstvo v Forli v pokrajini Emilija - Romanja v Italiji. Izbrali so prve tri po vrsti, ker pa je Tomanič odpovedal, ker naj bi bil slabši strelec in tudi časa ni imel, sem kot četrti s prvenstva prišel v reprezentanco za svetovno prvenstvo.

Kakšen vtis je na vas pustilo prvo prvenstvo, ki ste se ga udeležili?

Organizacija je bila odlična, protokol na najvišjem nivoju in kar je še posebej pomembno, imeli so odlične terene za delo. Selektor me je postavil v ekipo za huberta skupaj s Harijem Herakom, ko pa so videli mojo Ajšo, kako išče, so me uvrstili tudi v ekipo za field trial. Vsega skupaj nas je bilo 235 tekmovalcev in tako smo na prvi dan začeli s Sv. Hubertom. Ostali naši

reprezentanti in tudi drugi tekmovalci so imeli pse večinoma v boksih v avtu, kjer so jih tudi hranili, moja Ajša se je bila pa navajena voziti pri meni in biti čimveč ob meni, zato sem se z receptorjem prerekal, da mi dovoli psa imeti v sobi. Ni hotel popustiti, a sva potem zbarantala za sobo z balkonom, kjer naj bi bivala Ajša.

Potem se je pa začelo tekmovanje za huberta. Imela sva krasne terene in psica je hitro prišla do stoje. Poslal sem jo naprej, da je dvignila fazana in sem ga zadel s prvim strelom, psica gaje aportirala po vseh pravilih. Ne mine par minut in je psica stala že na drugega fazana in tako sva prej kot na

polovici turnusa že imela dva fazana, kar je maksimalno, a sva morala oddelati dvajsetminutni turnus do konca. Selektor se je bal, da ne bi psica slučajno prinesla živega fazana, a vedel sem, da te bojazni ni. Psica je stala še trikrat in delala, kot je potrebno, tako da sem dobil res veliko točk.

Sledil je še drugi dan, spet sva zelo kmalu imela dva fazana s prvim strelom in sem pri sebi pomislil, nekaj pa že bo z rezultatom, glede na to da imam 4 fazane v dveh turnusih. Potem je do mene prišel Hari Herak, ki mu je psica zelo lepo delala, a ni imel sreče z divjadjo, tako da se ni uvrstil naprej, toda ekipno sva vseeno osvojila naslov svetovnih prvakov.

Sam sem šel v baraž, kjer sem se srečal z Belgijcem, ki je imel ravno tako 4 fazane in z njim sva se pomerila za prvo mesto. Našli so teren z lepo travo zlate barve, na vse konce postavili kamere; tokrat so pa vložili divjad, in sicer stare peteline. Ko so hoteli žrebat štartno mesto, sem rekel, da sotekmovalcu prepustim, da lahko on začne. Čim sta stopila v travo, je psica zbila fazana. Na drugega je malo postala in ga je s prvim strelom zgrešil, z drugim pa zadel. Kmalu zatem je psica stala in je s prvim strelom zadel še drugega fazana. Malo me je zaskrbelo, saj je v 10 minutah, kolikor traja baraž, dobil dva petelina. Ko sva začela, najprej psica ni nič našla in me je že malo zaskrbelo, toda kmalu zatem je stala in sem s prvim strelom dobil prvega petelina. Takoj zatem je bila že v stoji na drugega, ki sva ga prav tako dobila na prvi strel. Tako so prekinili baraž, saj sem imel dva kosa divjadi brez napake, in me razglasili za svetovnega prvaka.

Kaj pa field trail, saj sta se uvrstila v reprezentačno ekipo tudi za to disciplino?

Ja, tretji dan smo začeli s field trailom, kjer je tekmovalo kar 400 psov! Najprej sem tekmoval v paru z Dancem. Psa iščeta lepo levo, desno, sodniki za nama. Ajša je na terenu, kjer je druga psica že iskala, stala na fazanko. Gremo naprej, moja psica spet stoji, medtem ko njegova izbije fazana, in tako je bil izločen. Z Ajšo sva se uvrstila tudi v field trailu v baraž svetovnega prvenstva. Nasproti naju je bil Španec z bretonom. A moja psica je bila že utrujena, saj sva imela več nasprotnikov do finala od Španca; ni bila prava in ni pokazala volje, kot je bil običaj pri njej, medtem ko je breton švigal levo desno, iskal kot strela, tako da so njega razglasili za svetovnega prvaka, midva sva bila pa podprvaka. Z drugim članom jugoslovanske ekipe, ki je imel pointra, sva pa postala ekipna svetovna prvaka. Tako smo takrat Jugoslovani osvojili tri naslove svetovnih prvakov in eno drugo mesto!

Temu odličnemu nastopu na vašem prvem svetovnem prvenstvu so sledili še drugi nastopi. Kako je bilo kasneje?

Naslednje prvenstvo je bilo v kraju Renesse, ki se nahaja na Nizozemskem, v pokrajini Zeeland. Takrat so me v jugoslovanski kinologiji imeli že za asa in so govorili, ti moraš samo iti na prvenstvo, pa bo rezultat tu. A mene je bilo malo strah, kako bo. Tam je bila za razliko prvenstva v Italiji, kjer je bila zelenjava, sama detelja. Psica mi ni delala dobro, tako, kot je bila sposobna. Sicer sem imel zopet dva fazana, a delo v celoti ni bilo tako čisto in prepričljivo kot na prejšnjem prvenstvu. Vseeno sva prišla v baraž za naslednjo stopnjo, na naslednji stopnji pa se nama je ustavilo, je bil pač eden od tekmovalcev boljši od naju. S Herakom pa sva ekipno dosegla tretje mesto.

Na naslednjem prvenstvu ste spet dosegli velik uspeh.

Ja, 1986 je bilo svetovno prvenstvo v Umagu, kjer so bili odlični pogoji z veliko divjadi.

Moja psica se je postavila pred veliko grmovje, nato pa ga je obšla in z vrha grmovja zaprla fazana, tako da se ni mogel izmuzniti. Na povelje ga je dvignila, da je letel visoko nad menoj, ko sem ga uplenil. O tej njeni potezi zapiranja se je govorilo celo prvenstvo. V baražu sem se srečal z Ilijo Latinovičem, ki je vodil pointra. On je naredil napako, ko je enkrat zgrešil. Sam se ne spomnim, da bi kdaj zgrešil na hubertu, tako, da sva z Ajšo spet postala svetovna prvaka. Potem je sledilo svetovno prvenstvo še v Padeju in 1991 v Španiji, kjer pa je nastopila že slovenska reprezentanca. Tam smo bili Slovenci ekipno svetovni prvaki. V reprezentanci je bil še Vojko Pirher, Mile Budič in Dragan Zemljič. Za huberta sva pa bila ekipa z Vojkom. Temu je sledilo še svetovno prvenstvo v Poreču, kjer smo bili ekipno Slovenci spet prvi. Zadnja državna prvaka v Jugoslaviji sva bila z Vojkom v Padeju 1990. Ekipno sva bila še za državo Jugoslavijo s Herakom trikrat svetovna prvaka, jaz sem se potem nehal ukvarjati, Herak pa je nadaljeval in je bil 10 krat svetovni prvak! Imel je kombi s po pet, šest psi in nikoli nisi vedel, katerega je vzel ven, je bila podobna situacija kot s smučarjema Mahre, ki sta bila dvojčka.

Potem so se pa pri nas začele preizkušnje Bogdana Sežuna in VUPI.

Kolikor vem, sta z Ajšo 1984 opravila VUP s polnimi točkami na prvem Panonskem lovskem pokalu v Beltincih in nato še 1986 na Ptuj.

Res je in Panonski lovski pokal v Beltincih je bil odlično organiziran. Z Ajšo sva na Češko-slovaškem osvojila še Steinizev pokal, a imam le fotografijo, saj ti pokala ne izročijo.

Ajša je bila tista psica, na katero imate največ lepih spominov glede uspehov?

Njej je sledila Bilka in potem Eni. Z vsemi tremi sem tudi osvojil naslove državnih prvakov in pokal Bogdana Sežuna. Zadnja je bila Joli Obrežka, a z njo sem napravil le osnovne preizkušnje. Sicer sem želel tudi z Joli nadaljevati psarno Obrežko, a je imela težave pri porodu in tako nisem več paril.

Pogovarjala sva se o preizkušnjah s ptičarji, kaj bi pa rekli glede njihove uporabe na lovu?

Če hočeš imeti dobrega psa moraš veliko loviti, še posebej dober je lov s turisti, kjer smo dobili po 100 fazanov. Ko da tvoj pes to skozi, se ti ni potrebno bati ne za aportiranje, ne za stojo. Sam sem psico dobil s turisti 130 rac, naslednji dan pa sem šel na preizkušnjo in je bila psica zanesljiva in trdna. Nekateri zmotno mislijo, da boš z lovom pokvaril psa, da ne bo dober na preizkušnjah. Ravno obratno, pes dobro razume, kaj je lov in kaj preizkušnja, zato mu moraš zaupati in ga pustiti da dela čimbolj samostojno. Na lov nikoli nisem šel brez psa, tudi ko sem na preži, ga pustim spodaj in opazujem njegovo obnašanje, kar mi pomaga, saj zaradi streljanja bolj slabo slišim. Divji prašič je prišel na 17 m do psice.

Kakšne so razlike v kinologiji nekoč in danes?

Včasih so bili sodniki s stažem, ki so res dobro poznali vodnike in njihove pse. Bilo je bolj umirjeno in več tovarštva tako med vodniki kot s strani sodnikov do vodnikov. Zdaj je drugačen čas, bolj se mudi, veliko je rivalstva in zamer, ni več tistega spoštovanja, prijateljstva in tovarštva. Včasih je bilo več pripravljenosti pomagati drug drugemu kot danes. Sem vzrejni referent že 30 let in svoje delo opravljam popolnoma zastoj.

Glede na to, da ste že 30 let referent, kakšna je razlika glede ptičarjev včasih in danes? Mislim na njihovo uporabo v lovišču, številčnost in trende, ki jih opazate.

Prej so bili starejši preverjeni vzreditelji, danes pa je vsakdo že vzreditelj. Zdaj je vzreja bolj biznis, gleda se predvsem skozi denar, vzreditelji bolj kot ne sami izbirajo plemenjake, včasih jih je pa predlagala in svetovala vzrejna komisija. Premalo je strokovnosti v ozadju in preveč stihijska je vzreja. Včasih so nam Avstrijci in Nemci podarjali dobre mladiče za vzrejo, tako sta psa dobila Mirko Korošec in Franc Muzek. Danes je tega premalo.

Kako gledate na prihodnost ptičarske kinologije?

Glede na situacijo v loviščih ne vidim nič dobrega: kaj bo delal ptičar, ko male divjadi praktično ni več. Še lani sem imel 5 do 7 kit jerebic v lovišču, krmil sem jih prek zime, zdaj jih pa ni več nikjer.

Letos praznujemo 100 let DLP, kaj menite o društvu?

Sem verjetno med najstarejšimi v društvu, zato lahko rečem, da je društvo nihalo. So bili v glavnem dobri predsedniki, a je bilo včasih preveč trenj. Še posebej je bilo to izrazito za časa predsedovanja Blaža Kržeta. Zatem so mlajši prevzeli društvo in je zaživel ter šlo naprej. Najprej Saša Volarič, potem pa Vilko Turk, ki je naš aktualni predsednik. Vilko je garač, zato mu rad pomagam. 100 letnico bomo proslavili na našem strelišču v Pragerskem – moj sin bo odstopil prostore brez plačila.

Ste eden najbolj izkušenih vodnikov pri nas, zato vas sprašujem, kaj bi priporočili mladim vodnikom v zvezi z vzgojo in šolanjem psov?

Če je človek postal lovec z dušo, z namenom, da bo delal za divjad in naravo, potem naj ne hodi po lovišču brez psa. Če pa gre za rekreativnega nedeljskega lovca, potem itak ne bo razmišljal o psu.

Ali lahko malo več spregovorite o tem, kaj je pomembno pri šolanju psa?

Moje načelo je, da moraš psu pokazati, on se mora pa sam naučiti. Ne mu vbijati znanja in riniti vanj, sčasoma bo zapopadel, in igra je pri tem pomembna. Midva z ženo sva vzredila 112 ptičarjev in oni so se že pri nama naučili osnovnega reda. Pri meni je vzel psa Saša Volarič, Andreja Strajnar ... To so bili njihovi prvi psi, dobili so jih od naju, potem je bilo pa na njih samih, ali bodo z njimi uspeli. Naši psi so bili mehki in ni bila potrebna nikakršna trda roka, in to je pripisati v veliki meri delu v leglu pred samo oddajo novim lastnikom. Če imaš družino, mora psa najprej imeti rada družina, potem šele lahko delaš z njim. Če žena ne mara psov, ne boš nikoli napravil dobrega psa. Če žena dobro skrbi za psa, bo ta dober, nimaš kaj! Če se odločiš za psa, mora imeti najprej primeren prostor, potem pa tvojo ljubezen. Kar se tiče narave, pa se našim ptičarjem ne piše nič dobrega. Samo z voljo se vseeno da. Psa moraš razumeti in imeti rad.

Kaj bi radi sporočili na koncu najinega pogovora?

Za vse, kar sem napravil v življenju se moram zahvaliti svoji družini in prednikom. Oni imajo več zaslug za moje uspehe od mene samega. Končno sporočilo pa je, da moramo znati prisluhniti naravi in jo razumeti. Če tega ne bomo zmogli, se nam slabo piše.

VODITI NAS MORAJO POŠTENJE, PRAVIČNOST, STROKOVNOST IN LOVSKA UPORABNOST PTIČARJEV

Kako so v vaše življenje vstopili lovski psi? Kako se je vse skupaj začelo?

Ko sem z očetom hodil na lov, je starešina Rajhof, Kumek smo mu rekli, imel žimavca Asa. Kasneje sem v kronikah zasledil, da so Nemci pustili pri nekem Senkoviču v Mariboru psico žimavko in v njenem prvem leglu se je skotil tudi ta As, kar pomeni, da je možak napotil iz Ljutomeru v Maribor kupit psa, da bi ga imeli v lovski družini. In ta Kumek je imel bolj ostro ženo, tako da marsikdaj ni smel na lov, ali lepše povedano, ni mogel na lov. Ko smo se dobili na zbirnem mestu za lov in ni bilo Kumeka, so mi rekli: »Kumeka ni, Miha beži po Asa.« Pohitel sem v Ljutomer in se že na dvorišču drl, da sem prišel po Asa. »Samo ga vzemi,« in že sem s psom na vrvici tekkel nazaj na zbirno mesto.

Na lovu so mi rekli, ko boš prišel do goščave, ga spusti z jermena, in ker sem bil še mali, me je pes tako potegnil, da me je vlekel po prahi in jo potegnil v goščavo. Pes je bil sposoben sem in tja ujeti zajca, zaradi česar so bili še posebej veseli tisti, ki niso znali streljati.

Krmišča za divjad. V osnovni šoli pridem zvečer ves zmrznjen s smučarije, ko me zagleda oče, takoj vpraša: »Si šel krmit?.« »Nisem.« Nisem bil ravno tepen, a zjutraj me je zbudil že dve uri prej, vzel sem nahrbtnik, smučke in šel nakrmit divjad.◀

Oče je 60-ga leta umrl, jaz pa sem postal lovec s 17 leti. V vmesnem času tistih dveh let sem hodil na lov skupaj z gospodarjem, Jankec Ivanšič, fin možakar, po poklicu frizer. On mi je rekel, Miha ti samo patrone prinesi, potem pa mi je dal v roke svojo puško, fino belgijsko bokarico je imel.

Male divjadi je bilo v tistih časih polno. Po lastni evidenci, ki sem jo vodil, sem na leto postrelil 350 do 400 šibrenih nabojev na leto!

Ko sem malo prej se pogovarjal z Rudijem Rakušo, je rekel, da ste se v mladosti ukvarjali s konji. Kaj je na tem?

Ne, sam nisem imel konj, stric, očetov brat jih je imel. Bil je mesar v Lenartu, Postaven možak, ki so ga rade hodile gledat ženske v mesarijo. Bil je bivši podonavski prvak v rokoborbi – kasneje sem zasledil, da je bilo to dandanašnji primerljivo z evropskim prvakom. Stric je bil razgledan človek in je imel poznanstva po celi Evropi, med drugim so k njemu prišli znanci iz Švice. Imel je tudi pse, bernardince in ker je to švicarska pasma, so želeli mladiča od strica. V zameno za bernardinca so mu dali odraslo nemško ovčarko. In tako me stric pokliče, da ima psico, Kalo, ki je ostra in ima težave, kako ravnati z njo. Skočil sem na bicikel, se pripeljal v

Lenart in po treh dneh sva bila z njo pava prijatelj. Hodila je poleg, kar je očitno znala že od prej, in tako sva se šla kopat na rečico v Lenartu. Kljub temu, da sem bil mulec, sem imel svojo uro in sem rekel prijatelju, naj nanjo pogleda, koliko je ura. Sklonil se je k uri, a ga je psica že držala za roko, ne da bi ga poškodovala, le branila je moje lastnino. In ko sem kasneje bil v vodi, me je začel očetov mlajši brat tunkati in psica je nemudoma skočila v vodo in me zaščitila.

Ali je potem ta psica pomenila vaš prvi temeljitejši stik s psi?

To so bili moji konstantnejši stiki s psi. Drugače je imel moj oče velik smisel za pse. Je pa imel med drugo svetovno vojno psico, nemško ovčarko, ki so mu jo Nemci zaplenili. Po vojni, leta 1946, ko je bil že poročen z mojo mamo, je oče prejel pismo, v katerem je pisalo, da se v Avstriji nahaja ta psica Cinca. Ko je prišel v bolnico, kjer se je nahajala, je začela cviliti že na hodniku, saj ga je prepoznala po toliko letih. Nemci so jo med vojno uporabljali za miniranje tankov: prišla je do tanka z mino, ki se je z magnetom prilepila na oklep, psica pa se je vrnila nazaj. Oče je imel izjemen občutek za pse, a jih v družini nismo nikoli imeli, ker je bila mati odločno proti psom.

Kateri pa je bil prvi popolnoma vaš pes?

Leta 1962 so Mirana Šumaka, oni so bili veletrgovci, v lovski družini določili, da nabavi psa za lov. Pa me je srečal v Ljutomeru in me je zvalil z besedami, kako lepega psa ima, da ga moram nujno videti. Ko ga vidim, Jezus, kako je lep. »Joj kako je lep, kratkodlakar, kako rad bi imel sam kdaj takega psa!« »Nesi si ga!« Bil sem presrečen, a on me v resnici zvalil v hišo zato, da se je rešil psa. Psa sem pripeljal domov, mati pa je bila takrat pri babici, zato sem ji pisal dopisnico, da imam krasnega psa Asota. Mati je odpisala, da naj Aso gre od hiše, sicer bova, ko se vrne domov, oba s psom letela iz hiše. A nisem odnehal in sem ji odpisal, da če tako razmišlja, naj ostane kar pri babici.

Zamenjali smo lokacijo in zapustili gostoljubje domače hiše Vojka Pirherja in se odpeljali na njegov ranč, kjer je sam, brez predhodnih vprašanj odprl novo temo.

Dečki, če ne bi bilo Vlada (Vladimirja Pfeiferja, ki je nedavno preminil v stotem letu starosti), bi imeli enake težave, kot pri tistih, ki dajejo na prvo mesto trženje psov, tekmovalnost, elitizem, ne pa vzrejo lovsko uporabnih psov za slehernega lovca, ki se morajo biti sposobni izkazati predvsem na praktičnem lovu. Imeli bi hude težave.

Pri nas so veljali pred pravilniki, ki jih je Vlado prevedel iz nemščine po pravilnikih matičnih pasemskih ptičarskih organizacij, pravilniki tipa A, B, C, D prevedeni iz nekih starih belgijskih pravilnikov, kar je ugotovil sodnik Ivan Caf. Tam sploh niso bili določeni minimalni kriteriji za discipline na polju, v vodi, gozdu, pri ubogljivosti, temveč je šlo le za minimalno mejo odstotkov točk za posamezne nagradne razrede, kar je popolnoma neprimerno in zgrešeno.

Midva z Vladom sva šla v Beograd do predsednika strokovnega sveta za lovsko kinologijo, ki nama je dejal, ko sva mu predstavila problematiko, da lahko pripravimo pravilnike po vzoru matičnih pasemskih organizacij in da je to tudi pravilno.

Spomnim se VUP-a v Ljubljani, leta 1974, ko je Caf vodil svojo psico. Psica je pri šarjenju ob Pšati v grmovju dvignila lisico in jo glasno gnala prek nasipa, da smo ju lahko videli. Eden sodnikov se je začel razburjati, da to ni dovoljeno, zato sem kot pripravnik poklical Vlada, da

jih je ustavil pri točkovnem kaznovanju psice, ki je po pravilniku matične pasemske organizacije odlično opravila svoje delo šarjenja. Zato so pomembni ustrezni pravilniki, ki smo jih dobili po zaslugi Pfeiferja.

Vlado je ob 30 letnici kinologije leta 1984 v Pomurju organiziral VUP z nazivom 1. panonski lovski pokal, kjer se je sodilo po matičnih pravilnikih.

Kot vodja knjige šolanih psov vseeno lahko rečem, da se je navkljub vsemu napredku in novim strokovnim usmeritvam, zgodil VUP na Ptuju leta 1986. Kako to?

Prvemu je sledil 2. panonski lovski pokal 1985, a se je vseeno leta 1986 zgodil VUP na Ptuju, kjer so nekateri naši kinologi, ki niso hoteli razumeti narave VUP, izsilili sojenje po starem jugoslovanskem, popolnoma neprimernem, pravilniku, ki sem ga že omenil. Na sami

preizkušnji so tudi nekateri starejši sodniki uvideli nesmisel tega pravilnika in so hoteli ustaviti preizkušnjo, a je Vlado vztrajal, da se navkljub vsem anomalijam izpelje do konca, če ne zaradi drugega, zaradi vodnikov iz tujine, sicer bi se kot kinologi do konca osramotili.

Pomembno je bilo, da je Vlado izpeljal ta VUP 1. panonski lovski pokal, ob moralni podpori Bogdana Sežuna, sicer bi zgodovina naše ptičarske kinologije skrenila. Prve VUP-e smo sodili po nemških pravilnikih, prevodi za našo rabo pa so izšli za PZP in JZP 1990 pod okriljem vzrejne komisije, 1993 pa je DLP izdalo še Pravilnike za preizkušnje lovske uporabnosti psov ptičarjev, retriverjev in psov drugih lovskih pasem v prinašanju. Prevedel je Vlado, pomagal sem mu jaz in sodeloval je tudi Dragan Zemljič. Ti VUP-i so nas naučili bistva ptičarske kinologije in nas umestili na kinološki zemljevid. Udeleževali so se jih lastnik psarne Dunau-eck, baron Redwitz, glavni vzrejni referent Grellner. Navezali smo stik s takratnimi vodilnimi ljudmi nemške zveze žimavcev.

Kako ste vi sami vodili pse na VUP-ih?

Prvi pes, s katerim sem opravil VUP, je bil Amor (Don) von der Oesewiesen, nemški kratkodlakar črne barve. To je bil najboljši pes, kar sem jih imel. Z njim sva opravila tudi preizkušnjo po krvni sledi in praktično iskala, še posebej v državnem lovišču v Beltincih. Udeležila sva se prvih dveh panonskih lovskih pokalov, na prvem je sicer prišel v I. nagradni razred, na drugem pa je imel že vse točke z dodatnim pokazanjem s prinosilom. Toda prvi VUP sva naredila v Avstriji, v Fernitzu septembra 1984. Tam sva edino napako napravila na krvni sledi, kjer sem po nepotrebnem vplival na psa in mu preprečil, da bi nadaljeval po pravi sledi, in tako sva si prislužila popravek. Na koncu sva bila na drugem mestu za 1,5 točke. Ko sem dobil v roke ocenjevalni list, sem povedal Vladu, ki je na tej preizkušnji sodil, da so naju oškodovali pri šarjenju in grmarjenju, kjer sva dobila dvakrat oceno 4, vpisani sta bili pa trojki. Očitno sta se ocenili na nek način spremenili od trenutka, ko sem kot vodnik prinesel ocenjevalni listek do končnega vpisa, a se nisva hotela pritoževati. Požel pa sem velik aplavz, kajti čeprav sem bil drugi, sem lahko med imenitnimi in ne poceni nagradami izbiral prvi, in se nisem odločil za kako bogato nagrado, temveč za sledni jermen in ovratnico.

Po 2. panonskem lovskem pokalu, ko sem bil z Amorjem drugi, ne mine mesec dni, ko dobim pismo od Hansa Bibergerja, da mi podari mladiča po svoji psici Hussa v.d. Herzogstadt, oče pa je bil Vitus vom Donaueck in tako sem prišel do Marca v.d. Herzogstadta. Z Marcom sva opravila tudi Hegewald, na polju sva imela vse priučene discipline ocenjene z 10, discipline naravnih zasnov pa z 11. Zajec je bil zastreljen in pes ga je gonil iz ene do druge koruze, videli so ga na okrog 500 m, ko ga je ujel; tako da je sodnik predlagal oceno 12, a so mu vseeno vpisali 11. Še bolj zanimivo pa je bilo na vodi, ko je pes kmalu našel raco v ločju, ki pa je zletela po 5m, na kar sem rekel, da ji niso dobro populili perja, ker glede na to, da so prejšnji dan preizkusili toliko psov, ne verjamem, da bi bila vmes naravna raca. Potem pa so me poslali na drugo stran kakih 200 m naprej in rekli, da tam lahko spustim psa na raco, ki je ostala. Marc jo je po 10 minutah ujel in živo aportiral, toda sodniki so ostali v čolnu in niso šli za menoj. Ko sem jim predal živo raco, so rekli, da tega dela niso videli, prejšnje pa je bilo za oceno 9. Tako sem pristal na 17. mestu, a ko je bila razglasitev, je k meni pristopil Biberger, ki mi je podaril psa, in rekel, da je vse videl in slišal: »Vojko, tvoj pes je bil eden najboljših na preizkušnji!«

Vodili ste pa tudi odlične pse domače vzreje.

Moj drugi najboljši pes v življenju je bil Don Središki po Žarkovičevi Hexi vom Orttfeld

in mojem Marcu. Z njim sem tudi dvakrat opravil VUP s I. nagradnim razredom. Tako sem dvakrat pri nas opravil VUP z Amorjem, Marcom in Donom, pa še enega s Tellusom, na ostalih sem pa sodil. A še enkrat poudarjam, da je vse to bilo predvsem po zaslugi Pfeiferja.

Pri nas na Slovenskem smo prvi VUP imeli leta 1937 z mednarodno udeležbo, po drugi vojni pa trikrat v 50-ih letih, potem pa le še 1972 in 1974. Vidva z Vladom sta začela potem po 10 letih, 1984 z rednimi Panonskimi lovskimi pokali in potem so si sledili VUP-i praktično 10 let v zaporedju, česar do takrat ne pomnimo v zgodovini naše kinologije.

V Ljubljani so bili večinoma proti, le predsednik DLP Pleničar je prišel in nas pohvalil, če da se premalo dela v Sloveniji in naj gremo še naprej s svojim delom in idejami, Škofic je realno gledal na pomen VUP-a, Sežun žal ni bil več aktiven zaradi bolezni, a je podpiral, vse ostalo je bilo bolj kot ne zadržano ali proti.

Bile so še druge stranpoti, na primer po Sežunovi smrti se je začel memorial Bogdana Sežuna kot elitna preizkušnja, a so jih na začetku prirejali brez vodnega dela!

Povejte, kateri ljudje so razen Pfeiferja v naši kinologiji naredili največji vtis na vas?

Ob navedenih, kamor štejem Sežuna in Pleničarja, je v DLP name naredil vtis še Jože Škofic. Plösch, ki je bil predsednik avstrijskega JHV, mi je rekel, da pri vodnikih, ki želijo iti še naprej in so za povrh poštene, kar sčasoma ugotoviš, jih je potrebno podpreti, v nasprotnem primeru pa pustiti same. Pri starejših moram omeniti tudi Cafa, ki je bil tudi Pfeiferjev prijatelj, pošten in delaven. Mirko Korošec iz Ptuja je bil tudi na mestu in je bil v stalnem stiku z Vladom. Človek na nivoju. Pri nas v Pomurju smo imeli tajnico Cito Bračič, ki je bila kot tajnica požrtvovalna in nepogrešljiva pri administrativnem delu.

Drugače pa so predsedniki LKD-jev na našem koncu in starešine lovskih družin vedno prišli na naše kinološke prireditve in tako izkazali spoštovanje in dali pomen naši dejavnosti. Mi na Štajerskem smo bili bolj pod vplivom Avstro Ogrske, kar je pomenilo v lovstvu visok nivo. Recimo čuvaji so bili izobraženi in vodniki psov, strokovno podučeni in z njimi si se lahko pogovarjal o marsičem. Kakor smo pri ptičarjih rasli in napredovali v kinološkem smislu, pa je postajal vse večji razkorak med nami in Kinološko zvezo Slovenije. Na strokovnem področju lovske kinologije se je izkazal Mirko Confidenti, ki je vodil strokovni svet, član je bil tudi Slavko Kovač, zelo razgledan in sposoben lovec. V svetu sva bila še midva z Vladom. Sam sem v ta strokovni organ pripeljal še vodnika krvosledcev, Janeza Pernata. V času mojega vodenja strokovne komisije smo v 6 mesecih spravili pod streho pravilnik o uporabi lovskih psov v lovišču, koliko let ga pa zdaj še vedno rojevajo novega, ti je gotovo znano.

Kakšno je vaše mnenje o DLP?

Pravim, da hvala bogu, da smo ga po koncu 70-ih let spet oživili, Vlado je bil največji pobudnik oživitve društva. Krajši čas je bil predsednik Ingolič, njega je zamenjal Krže, vendar je strokovni premik društvo doživelo s Sašom Volaričem. Pod Vilkom Turkom, ki je zelo delaven, pa se ta nivo vzdržuje in izvaja program.

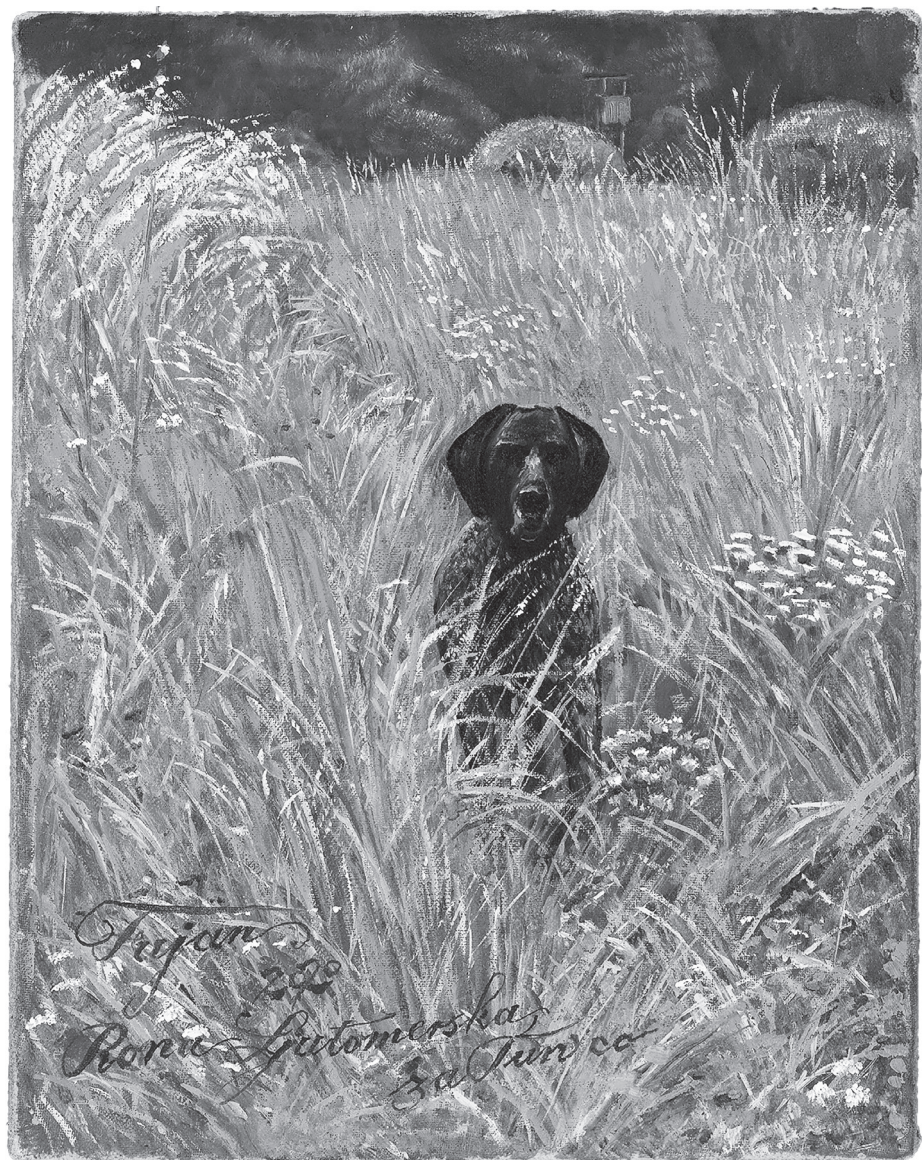
Ste človek, ki ima v tem trenutku v Sloveniji največ prakse v vodenju in šolanju ptičarjev, pred menoj imava knjigo, v katero vpisujete vse svoje pse, ki ste jih imeli in rezultate z njimi. Držite se načela Oskarja Sahreja, ki je dejal, da izkušnje in znanje, ki si ga je pridobil pri vodenju številnih psov, uporablja pri sojenju. Kaj bi rekli strokovnega glede šolanja in vodenja psov?

Prleki pravijo najprej, da moraš biti malo nor glede stvari, s katero se ukvarjaš, in zame pravijo, da vsaj malo sem (smeh). Drug prleški ljudski pregovor pa je, da: »Se moraš taki skotiti,« in jaz vem, da imam to po svojem očetu. Recimo moji bratje ne, zato pa obe moji hčerki. Pravim, da ti je ta dar dan ali pa ne. Drug pomemben dejavnik pa je velik problem, saj dandanašnji ni več male divjadi v loviščih. Kar je še slabše, v Sloveniji ne naredimo nič, kar se tiče vedenja in znanja o gojitvi male divjadi, ali še slabše, delamo nasprotno od tega, kar bi bilo potrebno. Ne ukvarjamo se dovolj s pogoji za malo divjad, okoljem, plenilci ... Pa tudi glede psov je slabo, včasih so imeli lovci pse, danes pa me vabijo na love, ker nimajo psov, lovili pa bi. Včasih so v lovskih družinah skrbeli za dobro številčnost psov v družinah, zdaj pa to izginja.

Ali lahko poveste še zaključne misli najinega pogovora?

Manjka poštenja in strokovnosti. To velja tako za nas sodnike, vzreditelje in vodnike. Včasih so bile te vrednote ljudem dosti bolj jasne in pomembne. Ne moreš pripraviti kvalitetnega VUP-a brez strokovnih in izkušenih sodnikov, ki sodijo po principu stroke, pravičnosti in poštenja. Vse prevečkrat prevagajo zasebni interesi, ki so finančno podprti. Sodniki in vodniki ter vzreditelji bi morali biti bolj povezani, prenašati znanje in izkušnje, saj smo vsi tisti, ki ustvarjamo ptičarsko kinologijo in drug brez drugega ne moremo. Osnovno vodilo mora biti lov, ker ti psi so nastali zaradi lova in z njim bodo tudi ohranili svoje kvalitete. Komercializacija, popularizacija pasem zaradi lepote, značaja teh psov ne sme biti vodilo, sicer bomo pse izgubili za lov in uničili pasme, ki so bile stoletja vzrejane za najtežje pogoje lova.

A še enkrat naj rečem, voditi nas morajo poštenje, pravičnost, strokovnost in lovska uporabnost ptičarjev.

»IDEALNO JE, DA JE VODNIK PTIČARJA LOVEC«

Letošnje leto je za slovensko kinologijo zagotovo jubilejno, saj praznujemo sto let od ustanovitve prve kinološke organizacije pri nas. Z ustanovitvijo Kluba ptičarjev Slovenije – lovski psi so bili pred drugo svetovno vojno v Sloveniji in v tedanji Jugoslaviji nad vse priljubljeni - se je namreč na Slovenskem začela razvijati tudi organizirana kinologija. K tokratnemu pogovoru smo zato povabili Vilka Turka, predsednika Društva ljubiteljev ptičarjev, kjer nadaljujejo tradicijo in delo prve slovenske kinološke organizacije, obenem pa dajejo veljavo lovski ptičarski kinologiji in si prizadevajo, da bi ohranili značaj in prirojene naravne zasnove lovskih pasem psov.

Najprej čestitke ob lepem jubileju. Kako ga boste obeležili?

Prva kinološka organizacija pri nas je nastala 23. februarja 1921 in se je imenovala Klub ljubiteljev ptičarjev. Njen prvi predsednik je bil Franc Urbanc. Dobro leto kasneje, 9. novembra 1922, je nastal Klub ljubiteljev športnih psov, 22. maja 1924 pa še Klub ljubiteljev brakov. Vsi trije omenjeni klubi so leta 1925 ustanovili Jugoslovansko kinološko zvezo v Ljubljani. Njen predsednik je bil dr. Ivan Lovrenčič. Tako so se začele aktivnosti na področju ptičarske kinologije. Ob deseti obletnici se je Klub ljubiteljev ptičarjev na občnem zboru 7. februarja 1931 preimenoval v Društvo ljubiteljev ptičarjev, ki z nekaj presledki deluje vse do danes. Prva pomladanska in jesenska preizkušnja ptičarjev sta bili sicer organizirani v Domžalah leta 1910, tam pa je sodil naš prvi kinološki sodnik Evgen Križaj. Jubilej bomo obeležili s proslavo, na kateri se bomo spomnili vseh tistih, ki so kakorkoli doprinesli, da društvo deluje še danes. Skozi obdobja, ki so bila za Društvo ljubiteljev ptičarjev včasih tudi težka, so generacije naših prednikov dobro skrbele za to, da so bile vse ptičarske preizkušnje tudi organizirane. Lahko rečem, da je teh vsako leto več in da smo ptičarski kinologiji s tem vsako leto dali nekaj novega zagona. Ob tem lahko obljubim, da se bomo pri svojem delovanju še naprej trudili za nadaljnji napredek ptičarske kinologije pri nas.

Če se vrneva še nekoliko v zgodovino - kaj je pred stoletjem botrovalo nastanku Kluba ptičarjev Slovenije? So bili ptičarji v naši državi takrat najpogostejše zastopani psi, kar je pripeljalo do začetkov organizirane kinologije pri nas?

Ptičarji so bili v predvojni Jugoslaviji zagotovo najbolj zastopani in priljubljeni lovski psi, k čemur je v veliki meri pripomogla ne samo njihova vsestranska uporabnost pri različnih oblikah lova, ampak tudi obilica male divjadi v naših loviščih. Ob tem ne smemo pozabiti tudi velikega vpliva avstrijske in nemške ptičarske kinologije na razmere pri nas. Lovci smo se vedno znali organizirati in dati pravo mesto ter veljavo lovski ptičarski kinologiji.

Kako priljubljeni pa so ptičarji danes? Kako številčno so zastopani ptičarji med pasmami psov

v naši državi v tem trenutku? katerih pasem ptičarjev je v Sloveniji največ in katerih najmanj?

Ptičarji so danes zagotovo zelo priljubljeni predvsem v lovskih vrstah. Z gotovostjo lahko trdim, da je v Sloveniji največ nemških kratkodlakih ptičarjev in nemških žimavcev. V letu 2020 je bilo v Slovensko rodovno knjigo vpisanih 166 mladičev ptičarjev, od tega kar 81 nemških kratkodlakih ptičarjev, kar priča o priljubljenosti teh psov. Najmanj zastopani (tudi med lovci) so pri nas bretonski ptičar, poenter in irski rdeče beli seter.

Ptičarje danes marsikdo povezuje z lovci, pa vendar so nekateri pasme, ki ptičarjem pripadajo – na primer weimarski ptičar in vižla - čedalje bolj priljubljene tudi kot družinski psi in med ljudmi, ki se z lovom sploh ne ukvarjajo. Te pasme vseeno najbrž niso primerne prav za vsakega lastnika. Kakšen je po vašem mnenju idealni lastnik ptičarjev?

Zame je idealni vodnik ptičarja lovec, ki se aktivno ukvarja z lovom in veliko časa preživi v lovišču. Imeti mora dovolj znanja o lovu in divjadi, še posebej pa o lovskih psih. Splošno znano je namreč, da ptičarji niso primerni ravno za vsakega lovca, saj je potrebno s ptičarjem v času vzgoje, šolanja in kasnejšega postopnega uvajanja v lov veliko delati. Ob tem pa so tudi preizkušnje, ki jih mora ptičar opraviti, kar precej zahtevne. Sistem preizkušanja ptičarjev pri nas je v veliki meri podoben nemškemu, ki pa je, kar zadeva kontinentalne pasme ptičarjev, vodilni v svetu. V društvu se zavzemamo za to, da je čim večje število ptičarjev v lovskih rokah, da jim lahko nudimo vse potrebno, kar se tiče lova, in da jim ne spreminjamo značaja.

V nekaterih državah, kot sta Avstrija in Nemčija, so določene pasme ptičarjev, v mislih imam weimaranca, dostopni izključno lovcem. Kakšno je vaše mnenje o tem?

Zaradi njihove lepote in priljubljenosti se čedalje več ne-lovcev odloča za te pasme. Pri weimerancih in madžarskih vižlah je precej lastnikov in vzrediteljev ne-lovcev. Njihovi psi se v večini primerov ne uporabljajo za lov in tudi njihovi lastniki temu ne posvečajo skoraj nobene pozornosti. Na srečo je še nekaj vzrediteljev omenjenih pasem, ki se ukvarjajo z lovom in ki svoje pse vzrejujejo in uporabljajo za lovske namene. Takšno stanje, ki smo mu priča pri določenih pasmah, je velika škoda, saj se postopoma spreminja njihov značaj in naravne zasnove in izgubljajo svoj pomen kot lovske pasme. Ko začne pri vzreji lovskih pasem psov prevladovati zaslužek, se začnejo zadeve hitro slabšati. Trenutna cena mladičev tistih pasem ptičarjev, ki so pri nas najbolj priljubljene med lovci (nemški kratkodlaki ptičar in nemški žimavec) je pri nas zmerna, tako da si mladiča lahko privoščijo tudi običajni lovci, ki mogoče niso ravno premožni. Takšno usmeritev imajo tudi matične pasemske organizacije. Glede ne-lovcev, ki imajo ptičarje, pa si v društvu želimo, da bi jih čim več stopilo v lovske vrste. S tem bi svojim psom lahko nudili tisto, kar jim sedaj kot ne-lovci ne morejo. Tudi pri nas poznamo kar nekaj primerov, ko so vodniki, predvsem zaradi svojih psov ptičarjev, postali lovci. Idealno je, da je vodnik ptičarja lovec. Le takrat lahko da tej pasmi vse potrebno, kar zadeva njihov značaj in nagon po lovu. Matične pasemske organizacije za nemške pasme ptičarjev imajo v večini tako urejeno, da je večina psov v lovskih rokah. Le tako lahko ohranjajo njihovo namembnost, to je lov. Že od vzreje naprej je pri njih pogosto zahtevana lovska izkaznica, ki izkazuje, da ima vzreditelj vse pogoje za vzrejo ptičarjev. Tu in tam se jim pojavi kakšen spodrsrljaj, da se pojavi nekaj psov v športnih rokah, ampak tega je malo. Tudi v Sloveniji smo za preizkušnje sprejeli sklep, da če hoče nekdo na preizkušnjah voditi ptičarja, mora biti lovec in imeti lovsko izkaznico. Nenazadnje se na

teh preizkušnjah tudi strelja, tega pa ne sme početi vsakdo.

Ali po vašem mnenju ptičarjem naredimo ,krivico', če jih ne izšolamo za lov oziroma če ne razvijamo njihovih prirojenih zasnov?

Ne bi rekel, da se tistim ptičarjem, ki jih ne izšolamo za lov, dela krivica. Vendar pa pasme na ta način dolgoročno izgubljajo svoj namen in značaj ter tisto, kar jim je bilo namenjeno od vsega začetka, to je lov. Najbolj nevarno je, da se izgubljajo njihove prirojene zasnove.

Pred desetimi leti ste v Klubu ljubiteljev ptičarjev ponovno začeli voditi Knjigo šolanih psov ptičarjev in osnovali vzrejne knjige za posamezne pasme. Sprejet je bil nov pravilnik za podelitev znakov vodnikov teh psov. Kdo lahko prejme znak vodnika ptičarjev in koliko šolanih psov ptičarjev pravzaprav ima Slovenija? Bi jih lahko bilo še več?

Društvo ljubiteljev ptičarjev skrbno vodi Knjigo šolanih psov. V to knjigo so vpisani vsi psi in njihovi vodniki, ki so opravili vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP). Ta je pogoj za vpis in je hkrati ena najtežjih preizkušenj za lovske pse. V Društvu ljubiteljev ptičarjev podeljujemo zlati, srebrni in bronasti znak glede na število opravljenih VUP-ov. Trenutno je zapis v knjigi šolanih psov pri številki 190. Prvi vpis datira v leto 1937. V zadnjih desetih letih je bilo v to knjigo vpisanih 43 psov. V Društvu ljubiteljev ptičarjev si želimo, da bi čim več psov opravilo to preizkušnjo. Na ta način tudi njihovi vodniki prejmejo znak vodnik, ki je še kako zaslužen in trdo prigraran.

Za kaj vse šolate ptičarje in kateri športi so najbolj primerni za te pse? Je tovrstno šolanje dolgotrajno?

Ptičarje šolamo za vse oblike lova za vsa lovišča na Slovenskem in smo servis za lovske družine. Lov ni šport, zato tudi naši psi niso športni psi. Društvo prireja vsako leto devet preizkušenj, tako da se za vsako lovišče najde preizkušnja, ki je primerna in potrebna, da lahko psa ptičarja uporabljamo v posameznem lovišču. Šolanje je dolgotrajno in mora biti dosledno, če hočemo imeti na koncu vsestransko uporabnega psa ptičarja, ki lahko upravlja naloge v naših loviščih.

Kakšni pa so največji izzivi in ambicije, ki se jih boste v Klubu ljubiteljev ptičarjev lotili v prihodnje?

Izzivov je veliko, ambicij ne manjka. Še naprej želimo vzpodbujati kvalitetno vzrejo in po programu organizirati preizkušnje. Le tako bodo najboljše pripravljene psi ptičarji prihajali v lovišča in s tem nenazadnje zadostili tudi zakonskim zahtevam glede zakonitega, lovsko pravičnega in etičnega izvajanja lova. V Društvu ljubiteljev ptičarjev smo pripravljene na nove izzive in delovati v smeri napredka ptičarske kinologije ter ob tem prisluhniti tudi članom, vzrediteljem in vodnikom ptičarjev. Moja želja je, da ostane Društvo ljubiteljev ptičarjev še naprej v takšni kondiciji, kot je sedaj, in to še nadaljnjih sto let.

S čim pa vas osebno predstavniki ptičarjev navdušujejo vsak dan?

Psi ptičarji nas vsak dan navdušujejo s svojo lepoto, plemenitostjo in zvestobo. Na lovu se lahko nanje zanesemo kot na zanesljive pomočnike. Ob tem mora biti seveda prisotno obojestransko spoštovanje. Žal je pasje življenje prekratko in prehitro mine, s tem pa tudi prijateljstvo. Če je slednje pristno z obeh strani, tukaj ni prisotnih nikakršnih zamer. Naj živi ptičarska kinologija.

PTIČAR LOVČEV SPREMLJEVALEC

PTIČARJI – PASME, VZGOJA, ŠOLANJE IN PREIZKUŠNJE

RAZVOJ PTIČARJEV

Vsem ptičarjem je skupna prirojena zasnova, da pred divjadjo, ki jo dobijo v nos, obstojijo. V kolikor ptičar dobi divjad v nos na daljšo razdaljo, na kratko obstoji, jo elegantno in umirjeno spremlja, ko se odmika, in potem ko se je pritajila, preide v trdno stoji, govorimo o natezanju. Zasnovo za stoji s šolanjem utrjujemo. Verjetno izvira stoji iz prastarega nagona volčjega rodu, da se plenu sprva previdno bliža, ga zalezuje, se vmes ustavlja in tako kolikor je mogoče, zmanjša razdaljo ob začetku lova – gonje. Prvotno izvirajo ptičarji iz goničev, ki so jim utrjevali lastnost, da kratko obstojijo pred plenom. Pri lovu ptic z mrežami je bila poznana uporaba psov, imenovanih jerebičarji, ki so pred divjadjo obstali in jo pomagali izgnati v mreže. Domneva se, da so se taki psi začeli uporabljati v srednjem veku, v Evropi najprej na območju Sredozemlja. Pozneje v 17. stoletju, z uporabo strelnega orožja, se je na lovu povečevala tudi potreba po tipu lovskega psa, ki pred divjadjo obstoji tako dolgo, da se približa lovec. Skladno z razvojem različnih načinov lova, ki so se razvijali na posameznih območjih Evrope, so se izoblikovale tudi različne pasme ptičarjev, ki se razen po zunanosti razlikujejo tudi po delovnih lastnostih.

PASME

Če pogledamo nazaj po dolgi dobi razvoja ptičarjev sveta, moramo priznati, da je vzreja opravila veliko dela v storitvi in obliki. To velja za angleške, francoske, španske, italijanske, nemške, sploh za ptičarje vseh oblik telesa in odlakanosti. Spremenljivost in prilagodljivost pasjega rodu sta to omogočili. Tako je raznolikost ptičarjev opisal dr. Janko Lokar v knjigi *Naši psi*, ki je izšla leta 1948. Po FCI-jevi nomenklaturi delimo ptičarje na sekcijo 1., ki zajema kontinentalne ptičarje, te delimo še na tipe brak, španjel in grifon, ter na sekcijo 2., ki zajema britanske in irske ptičarje. Skupno priznanih je 36 pasem, vse izvirajo iz Evrope. V Sloveniji sta danes najštevilčnejši pasmi nemški kratkodlaki ptičar in nemški žimavec. Vsestranska uporabnost teh dveh pasem dovoljuje lovsko uporabo v skoraj vseh tipih lovišč pri nas. Nekoliko redkeje zastopane v naših loviščih so naslednje pasme: vajmaranec, kratkodlaka vižla, ostrodaka vižla, bretonski ptičar in mali munsterlandec. Žal pa je kar nekaj pasem ptičarjev, ki so zaradi dobrega značaja in atraktivne zunanosti prešle priljubljenost samo pri lovcih in tako izgubile tudi dober del lovskih zasnov.

VZREJA IN PREIZKUŠNJE

Vzreja ptičarjev tudi pri nas poteka po načelu prek uporabnosti do zunanosti. To pomeni, da dajemo v vzreji glavni poudarek osnovnemu namenu teh pasem, to je lovski uporabi. Moto vzreje lovskih psov s poudarkom na uporabnosti se je začel uveljavljati že konec 18. stoletja v Nemčiji. Ustanovitelji Zveze društev za preizkušanje lovsko uporabnih psov, iz katere je pozneje nastala Zveza za lovsko uporabne pse (Jagdgebrauchshund Verband) so že na samem

začetku poudarjali namensko vzrejo za lovsko uporabo. Ta cilj je imel in ima še danes absolutno prednost pred pretiranim poudarjanjem zunanosti psa. Za vzrejo po teh načelih moramo imeti enotne strokovne kriterije – pravilnike za delo –, za ugotavljanje prirojenih zasnov psa, ki hkrati tudi omogočajo, da ugotovimo, kateri psi oz. njihovi preniki želene lastnosti uspešno prenašajo na potomstvo.

Prvi slovenski pravilnik za delo ptičarjev je sestavil dr. Janko Lokar leta 1927. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je izšel »Pravilnik za vzrejne preizkušnje ptičarjev«, skoraj enak vzrejnemu pravilnikom matičnih dežel pasem ptičarjev, ki jih pri nas najpogosteje uporabljamo. Leto 1979 je Jugoslovanska kinološka zveza kljub velikemu nasprotovanju dela strokovno podkovanih ptičarskih kinologov izdala pravilnik, ki je povzročil veliko škodo pri vzreji ptičarjev tudi v Sloveniji. Omenjeni pravilnik ni spoštoval in upošteval pravil iz matičnih dežel pasem, rezultati pa niso bili primerljivi z rezultati zunaj države.

Po zaslugi ptičarskega zanesenjaka in odličnega poznavalca razmer zunaj okvirjev takratne Jugoslavije Vladimirja Pfeiferja so leta 1987 tudi v Sloveniji zaživi pravilniki, ki bodo v soglasju z načeli FCI in bodo omogočali primerjavo dosežkov pri nas s tistimi, ki jih dosegajo v matičnih deželah psov ptičarjev. Pravilnika za pomladansko vzrejno preizkušnjo (PZP) in jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP) služita za ugotavljanje prirojenih zasnov, na osnovi kvalitete preizkušanih psov pa lahko sklepamo tudi na vzrejno vrednost njihovih staršev.

Predmeti ocenjevanja na pomladanski vzrejni preizkušnji so izključno prirojene zasnove psa. Na jesenski vzrejni preizkušnji se razen zasnov ocenjuje tudi nekatere priučene predmete, ki jih mora pes pokazati v delu po strelu. Ptičar z opravljeno jesensko preizkušnjo tako dokaže tudi lovsko uporabnost za delo na polju in v vodi. Ob izdaji knjižice, v kateri sta oba pravilnika, je Vlado zapisal: »Ta pravilnik poljudno opisuje, kaj mora, sme in česa ne sme pes napraviti. Nazorno opisuje dolžnosti sodnikov, prirediteljev, vodnikov in psov ter je zaradi tega koristen na samo za sodnike, sodniške pripravnike in prireditelje, temveč tudi za vodnike in lovce, ki v njem lahko najdejo napotke in orientacijo za vzrejo in vzgojo psa ter lovsko pravično obnašanje pri lovskih opravilih.«

Sedemdeseto obletnico delovanja Društva ljubiteljev ptičarjev in rojstni dan slovenske kinologije je takratna vzrejna komisija, ki jo je vodil Vojko Pirher, obeležila z izdajo pravilnikov za preizkušanje lovske uporabnosti psov ptičarjev, retrverjev in drugih lovskih pasem v prinašanju. V tej izdaji so izšli tudi »Pravilnik o vsestranski uporabnosti preizkušnji«, »Pravilnik o poljski preizkušnji« in »Pravilnik o širši poljski preizkušnji in pravilnik o zanesljivosti v prinašanju izgubljenega«.

Vsestranska uporabnostna preizkušnja (VUP) je zaradi različnih zahtev v delu mojstrski izpit psa ptičarja. Namen te preizkušnje je ugotoviti, kateri psi so kos vsem zahtevam pri lovu na polju, v vodi in v gozdu, katere uporabiti pri vzreji, pa tudi vzbujanje in pospeševanje zanimanja za vodenje vsestransko uporabnega psa v širših lovskih krogih. Poljska preizkušnja (PP) in širša poljska preizkušnja (ŠPP) se načeloma uporabljata za starejše pse, ki iz katerega koli razloga niso opravili jesenske vzrejne preizkušnje. Na obeh preizkušnjah se ocenjuje naravne zasnove psa, poudarek pa je tudi na priučenih predmetih. Z opravljeno poljsko preizkušnjo ptičar dokaže lovsko uporabnost za lov na malo divjad na polju, z opravljeno širšo poljsko preizkušnjo pa lovsko uporabnost na polju in v vodi.

Predsednik DLP v prejšnjih mandatih Saša Volarič in predsedujoči društvu Vilko Turk, kakor tudi dolgoletni predsednik vzrejne komisije Vojko Pirher, so po prelomnih izdajah zgoraj omenjenih pravilnikov uspešno sledili novostim v tujini in vključevali potrebne spremembe na področju vzrejnih preizkušenj kakor tudi same vzreje. Zaradi poenotenja preizkušenj za nemške kratkodlake ptičarje s tistimi, ki so v uporabi v Nemčiji in drugih državah Srednje Evrope, so bili sprejeti še prevodi pravilnikov za pomladansko vzrejno preizkušnjo (Derby), jesensko vzrejno preizkušnjo (Solms) in pravilnik za vzrejno preizkušnjo starejših psov te pasme (AZP).

Predmeti ocenjevanja so v bistvu identični tistim na pomladanski in jesenski vzrejni preizkušnji, razlika je samo v podeljenih ocenah. Na vseh omenjenih preizkušnjah je ob presoji delovnih zasnov velik poudarek tudi na presoji značaja privedenih psov. Samo ptičarji z uravnoteženim značajem so kos raznovrstnim zahtevam lovske prakse in zato tudi edini primerni za vzrejo.

Razen vzrejnih preizkušenj prirejamo za to pasemsko skupino tudi uporabnostne preizkušnje v delu po krvni sledi. Z uspešno opravljeno preizkušnjo ptičar dobi dovoljenje za iskanje obstreljene velike divjadi. Pravilno izšolani ptičar mora prinesiti tudi lisico, ki pa zaradi specifičnega vonja in teže pri psih ni med priljubljenimi vrstami divjadi za prinašanje. Na preizkusu zanesljivosti v prinašanju izgubljenega (PZPI) mora ptičar brez kakršnega koli vpliva vodnika najti in prinesiti uplenjeno lisico.

Za pripravo ptičarja za preizkušnje je potrebno veliko aktivnosti v lovišču. Tako ob šolanju kakor tudi na samih preizkušnjah mora vodnik psa uporabljati lovsko orožje. Skladno z določili lovske zakonodaje in zakonodaje, ki ureja uporabo lovskega orožja, je vodenje psov na vseh preizkušnjah za ptičarje dovoljeno samo osebam z veljavno lovsko izkaznico. Delo ptičarja na terenu zahteva veliko vzdržljivost, pogoja za to pa sta neovirano gibanje in odlična telesna kondicija. Podobno kot pri drugih pasmah se je tudi pri ptičarjih s pretiranim poudarkom določenih zelenih lastnosti, ki so jih spremljale prikrite dedne hibe, v vzrejo prikradlo nekaj obolenj, ki bistveno lahko vplivajo na njihovo uporabno vrednost. Vse ptičarje, ki jih želimo uporabljati za vzrejo, je zato treba nujno preiskati na displazijo kolčnega sklepa, nemške žimavce pa še dodatno na dedno degenerativno obolenje hrustancev ramenskega sklepa OCD. Pri nemških žimavcih je priporočljiva (ni obvezna) še dodatna preiskava na displazijo komolčnega sklepa. Vsa zgoraj naštetá obolenja zaradi bolezenskih sprememb v sklepih ob gibanju povzročajo bolečino in tako zmanjšujejo ter skrajšujejo uporabnost psa na lovu. Psi z ugotovljenimi navedenimi spremembami se zato ne smejo uporabljati za vzrejo.

IZBIRA PASME IN MLADIČA

Ob številnih pasmah ptičarjev, ki jih s pravilnim šolanjem lahko pripravimo za lovsko uporabo, izbira pasme, posebej za vodnike, ki se odločajo za prvega psa, ni lahka. Bodoči lastnik ptičarja se mora zavedati, da mora biti delo s psom usmerjeno za potrebe lovske prakse, ne pa za potrebe »lovskega agilityja«. Predvsem se mora vodnik odločati za njegovemu lovišču primerno pasmo ptičarja in psu zagotavljati dovolj dela v praksi po končanem šolanju. Torej si mora bodoči vodnik poiskati odgovor na dve vprašanji: kaj želim in kaj lahko nudim.

Po sami izbiri določene pasme se je treba odločiti za vzreditelja, potem pa še izbrati mladiča v leglu. Ob odločanju o vzreditelju je vsekakor pomembno, da ta vzreja s psi, ki imajo razen opravljenih preizkušenj tudi dokazano uporabnost v lovski praksi. Seveda ima pri izbiri veliko

prednost vzreditelj, ki leglu, socializaciji in pridobivanju pozitivnih izkušenj ob stiku z ljudmi v zgodnji dobi namenja dovolj časa. Vzreditelj, ki je po oddaji mladiča novemu lastniku pripravljen še nadalje pomagati z nasveti, je zagotovo dobra izbira. Glede same izbire mladiča iz legla žal ni seznama lastnosti, ki bi ga preprosto odključali in tako izbrali pravega psa. Kljub temu da obstajajo razni testi, predvsem za preizkus značaja, popolne metode za izbiro ni. Zavedati se je treba, da ima bodoči lastnik veliko vlogo pri poznejšem razvoju mladega psa, zato se nekoliko manj všečna izbira na prvi pogled lahko zmeraj nadoknadi. Priporočljivo je, da si mladiče v leglu ogledamo, kolikokrat je to mogoče. Najpomembnejše pri izboru pa naj bo mnenje vzreditelja, saj preživi z leglom največ časa in tako dobro pozna posameznike. Osebnosti in značaji mladičev v leglu so lahko zelo različni, zato se je o naših predstavah in željah priporočljivo pogovoriti z vzrediteljem, ki bo glede na pričakovanja novega lastnika znal najbolje svetovati. Pri izbiri mladiča iz legla se poskušajmo izogniti nepomembnim kriterijem, kot je na primer barva in podobno. Velja pravilo – več je želja, težja je izbira.

SOCIALIZACIJA MLADIČA

Z izbranim mladičem nas čakajo skupna doživetja, v naslednjih letih bo pes postal del našega vsakdanjika, zato je vzgoja v prvih mesecih življenja izredno pomembna. S socializacijo v fazi spoznavanja novega okolja mlademu psu omogočimo pridobivanje pozitivnih izkušenj, hkrati pa vplivamo na oblikovanje vedenjskih vzorcev v določenih situacijah. V pesjaku mladič ne spozna okolja, nasprotno – izolacija in osamitev povzročata psihični pritisk, če je izolacija dolgotrajna, lahko povzroča tudi vedenjske motnje. Zato vsako priložnost porabimo za druženje z mladičem, omogočimo mu spoznavanje okolja in raznih dražljajev, tj. naših bivalnih prostorov, članov družine, vasi, mesta, lokala, kjer pijemo kavo, drugih psov, krav, konjev, prometa ..., skratka vsega, s čimer se bo srečeval v svojem življenju.

Spozna naj tudi manj prijetne dražljaje, kot sta ropot kosilnice in brnjenje sesalca za prah. Nadzorovani stik z otroki deluje na mladiča izredno pozitivno, zato dovolimo, da skupaj preživijo čim več časa. Za socializacijo in navajanje na druge pse je zelo primeren obisk tečaja s psi podobne starosti. Ob vsem je seveda potrebna določena mera previdnosti in izogibanje situacijam, ki bi za mladiče lahko bile stresne. Vodnik naj nadaljuje z vajami, s katerimi je začel že vzreditelj.

Mladega psa v tem obdobju spoznamo tudi z različnimi vrstami oz. vonji divjadi, tudi s tistimi manj prijetnimi, kot so vonji lisice in ptic iz rodu vranov. Nadaljujemo lahko z vzbujanjem zasnove za stojo, ki se je začela že pri vzreditelju. Za uvod v delo po sledi mu položimo kratke, preproste sledi s kosom hrane, ki se končajo pri posodi s hrano. Vse naj se dogaja s pozitivnimi izkušnjami, pri katerih se ustvarja tesna vez z vodnikom, obenem pa mladič spozna okolje. Učenje prek igre je najboljši način za pridobivanje osnovnih navad, ki jih želimo pri psu.

ŠOLANJE PTIČARJA

S šolanjem začnemo, ko je pes fizično in predvsem psihično sposoben izpolnjevati zahteve vodnika. V osnovi nadaljujemo z utrjevanjem že pridobljenega prek igre. Pri šolanju velja pravilo, da je večkratno krajše ponavljanje vaj z vmesnimi sprostitvami mnogo učinkovitejše kot utrujajoča dolgotrajna vadba. Pogoj za uspešno šolanje je usvojitev vaj poslušnosti, kot so

vaja sem, hoja ob nogi, povelje sedi, odložitev. V času šolanja naučimo ptičarja, da na povelje prinese in odda uplenjeno divjad, tudi manj privlačno, kot sta vrana in lisica. Ko utrdimo prinašanje na suhem, začnemo še z učenjem prinašanja iz vode.

Ob vodenju v lovišče v času šolanja se s psom, ki še ni utrjen v poslušnosti in stoji, izogibamo nenadzorovanim stikom z divjadjo, ko bi mladi ptičar dobil priložnost za izbijanje divjadi in gonjo. Posebnost šolanja ptičarjev je vaja poslušnosti – povelje *dol* (*down* angl.). Dobro izšolani ptičar mora ob vidnem ali zvočnem povelju *dol* v trenutku prekiniti z aktivnostjo – tudi gonjo divjadi, in se zaustaviti v ležečem položaju s spuščeno glavo med prednjimi nogami. Legendarni vodnik ptičarjev Bogdan Sežun je zapisal: »Ptičarja imam zares v rokah šele takrat, ko obvlada vajo *dol*.«

Mlademu psu z našim gibanjem po terenu pomagamo, da na polju razvija sistematično iskanje v širino. Stojó utrjujemo zlasti pomladi, ko je na polju že dovolj kritja za malo divjad. Nekoliko zahtevnejše je šolanje ptičarja po krvni sledi, ki je priprava za iskanje ranjene velike divjadi. S pravilno motivacijo in vztrajnim ponavljanjem moramo doseči, da sicer temperamentni ptičar, ki prirojeno išče z visokim nosom, sled izdeluje počasi, koncentrirano in z nizkim nosom. Če smo slabo razpoloženi, kakršno koli šolanje prestavimo na naslednji dan! Šele dobro socializirani in izšolani ptičar postane pravi lovski partner vodniku in tudi član njegove družine v času, ko ni v lovišču.

Dragan Zemljič, dr. vet. med., predsednik vzrejne komisije

KNJIGA ŠOLANIH PSOV PTIČARJEV –

VISOKI STANDARDI DELA IN VZREJE

V uvodu k temu pravilniku je dr. Janko Lokar zapisal, da klub vodi jugoslovansko rodovno knjigo ptičarjev (JRP), ki vsebuje tudi knjigo šolanih psov in seznam zaščitenih psarn. Tako so že pred sto leti začetniki DLP strokovno utemeljeno povezali rodovno knjigo, knjigo šolanih psov in vzrejo, ki so ji s tem postavili visoke standarde, utemeljene v končnem cilju vsestranske uporabe ptičarja kot lovskega psa v loviščih, kar pa sta omogočali na ta način povezana dejavnost kluba in na njej utemeljena vzreja.

Naslednji korak v zgodovini KŠP je bila izdaja rodovne knjige *Jugoslovenska rodovna knjiga psov*, ki jo je uredil in pripravil član KLP Anton Schuster leta 1938; v njej je objavil tudi knjigo šolanih psov za ptičarje, prepeličarje in španjele, v kateri so navedeni psi, ki so na našem ozemlju opravili vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP). Tej prvi izdaji KŠP je sledila naslednja objava leta 1969, ko je bil v *Rodovni knjigi ptičarjev in šarivcev*, ki jo je izdalo DLP (pripravil in uredil Jože Škofic), na 4. strani objavljen *seznam ptičarjev, ki so opravili uporabnostno preizkušnjo*. Ta seznam vključuje 18 psov – ti so opravili VUP od leta 1937 do 1956 (1937, 1950, 1951, 1956).

V 70. letih prejšnjega stoletja je prišlo do ukinitve pasemskih kinoloških organizacij in s tem je DLP prenehalo delovati za več desetletij. Po ponovni oživitvi DLP smo se v društvu zavedali, da je treba zapolniti vrzel, ki je nastala v kontinuiteti vodenja KŠP, zapolniti za nazaj na tak način, da bo omogočeno redno in sprotno vodenje tako pomembne kinološke naloge, kot je knjiga šolanih psov. Tako smo leta 2011, ob 90-letnici DLP, izdali KŠP z naslovom *Knjiga šolanih psov ptičarjev, 1921–2011*. Šlo je za zahteven zalogaj, ker je bilo treba pridobiti dokumentacijo oz. podatke za vpis na podlagi preizkušenj VUP za praktično pol stoletja (zadnji vpisan VUP je bil iz leta 1956, zadnji objavljeni vpis pa je imel letnico 1969). Šlo je za paradoksalno situacijo, saj so bili to številni vodniki in psi, ki so v tem času opravili VUP in s tem izpolnili pogoje za vpis v KŠP – a to ni bilo nikjer zavedeno.

Popravljali smo dolg do teh prizadevnih vodnikov in njihovih odličnih psov. Treba je bilo postaviti merila za vpis in določiti način zapisa glede na to, da ni bilo lahko priti do ustreznih podatkov. Odločili smo se, da vpišemo vse pse naših vodnikov, ki so uspešno vodili pse na VUP bodisi v naši državi bodisi v tujini. Prav tako smo bili dolžni vpisati morebitne tuje vodnike s psi, kar je vse delo še dodatno zapletlo. Ob tem delu smo naleteli tudi na sedem psov, ki so jih naši vodniki vodili pred letom 1937 v tujih državah. Tako smo se znašli pred vprašanjem, kakšne številke podeliti tem psom, ker je bilo prvih 18 številke že zasedenih. Ko smo uspeli urediti številčenje, smo se znašli pred vprašanjem, katere podatke navesti v KŠP. Škofic je 1969 navedel imena psov, rodovniško številko, nagradni razred in število točk, temu seznamu pa je sledil še seznam vodnikov oz. lastnikov teh psov. Naš seznam podatkov pri posameznem vpisu psa v knjigo šolanih psov smo razširili tako, da smo upoštevali naslednje podatke: številka vpisa v knjigo šolanih psov, ime psa, rodovniška številka, spol, barva, datum rojstva, telesna ocena, podatki o očetu in materi, vodnik,

kraj, iz katerega prihaja vodnik, preizkušnja, na podlagi katere je pes vpisan v knjigo, in rezultat preizkušnje (nagradni razred in število točk) ter datum in kraj preizkušnje. Gre za pomembne podatke za uporabnike knjige, po drugi strani pa nismo mogli podatkov razširiti še z drugimi pomembnimi informacijami, ker je bila časovna oddaljenost od virov prevelika. Navkljub vsem težavam smo uspeli zaključiti knjigo z zaporedno številko psa 151 na podlagi opravljenega VUP iz leta 2007.

DLP je leta 2017 izdalo še KŠP – *Knjigo šolanih psov ptičarjev 2017*, v kateri smo objavili vse pse od začetka do 2017. Število novih psov in vpisov je bilo v šestih letih veliko višje kot kadar koli prej v ptičarski zgodovini pri nas; drug razlog, ki nas je usmeril k izdaji, je bil nabor podatkov, ki je zdaj veliko popolnejši in s tem tudi bolj uporaben za bralce. Pri novih zapisih so najprej podatki o psu, ki je vpisan v KŠP (ime psa in psarna, kratica pasme, rodovniška številka, barva, podatki o rojstvu, telesna ocena, plečna višina); sledijo podatki o starših (ime matere in psarna, rodovniška številka matere, očetovo ime in psarna, rodovniška številka očeta); podatki o vzreditelju (ime in priimek, naslov); podatki o vodniku (ime in priimek, naslov); podatki o preizkušnjah do časa vpisa v KŠP (navedena je vrsta preizkušnje, število točk oz. uspeh, datum preizkušanja, kraj) in sam vpis (na podlagi katere preizkušnje in rezultata je pes vpisan v KŠP).

Posebnost novih vpisov so tudi storitveni znaki, ki jih pišemo pred imenom psa, in sicer:

/ = dokazana ostrost,

\ = dokazana sledoglasna gonja,

– = oblajač mrtve divjadi,

| = pokazatelj mrtve divjadi.

Prav bi bilo, da zapišemo še nekaj o pomenu KŠP. Že na začetku smo opozorili, da so se pred sto leti naši kinologi zavedali, da je KŠP nepogrešljiv del trikotnika – vzreja kvalitetnih psov, usposabljanje in uporaba psov za vsestransko praktično delo v lovišču, ki te točke osmišlja in povezuje v celoto. Pomemben člen pri teh prizadevanjih je tudi znak »vodnik«, ki ga podeljuje DLP glede na rezultate in dokumentacijo v KŠP. Pri nas podeljujemo bronasti, srebrni in zlati znak na podlagi števila opravljenih VUP in psov, ki jih je vodnik vodil; kriterije za doseganje vrste znaka smo opredelili v pravilniku o podeljevanju znaka »vodnik«. Naš končni cilj je, da imamo v loviščih čim več vsestransko usposobljenih psov, ki so tudi hrbtnica kvalitetne vzreje. Zato je pomembno, da vodimo knjigo šolanih psov in da podatke objavljamo javno.

Goran Peršin, vodja knjige šolanih psov ptičarjev

Plakete za minulo delo v DLP

- * Franc Turnšek
- * Andreja Strajnar
- * Vlado Bogdanovič
- * Vladimir Kobal
- * Štefan Hoheger
- * Goran Peršin
- * Vojko Pirher
- * Dragan Zemljč
- * Silvo Kralj
- * Vlado Vesel
- * Saša Volarič
- * Lidija Šmigoc
- * Rudi Rakuša
- * Dušan Jurkas
- * Nataša Gederer
- * Drago Žarkovič
- * Vilko Turk
- * LD Ptuj
- * LD Boris Kidrič
- * LD Ljutomer
- * LD Markovci
- * LD Dornava Polenšak
- * LD Brezovica
- * LD Polzela
- * LPN Fazan Beltinci
- * Občina Videm
- * ZLD Maribor
- * ZLD Gorica Nova Gorica
- * ZLD Ptuj Ormož
- * LKD Maribor
- * LKD Celje
- * LKD Ljubljana
- * LKD Posavje Krško
- * LKD Ptuj Ormož
- * LKD Gorica Nova Gorica
- * ZLK Pomurja
- * Rogisti ZLD Ptuj Ormož
- * Igor Rakuša, Strelski Center Gaj
- * Lovska Zveza Slovenije
- * Kinološka Zveza Slovenije

Boter ob razvitju prapora:

Občina Videm, župan Branko Marinič

Donatorji trakov za prapor:

- * Bojan Valenčič
- * Branko Valentan
- * Vilko Turk
- * Silvo Kralj
- * Anton Savorgnani
- * Čedomir Vogrinc
- * Darko Miklavčič
- * Saša Marjanovič
- * LD Ptuj
- * LD Boris Kidrič
- * LD Prebold
- * LD Ormož
- * LD Pobrežje Miklavž
- * LD Makole
- * LD Ljutomer
- * LD Markovci
- * ZLD Maribor
- * ZLD Gorica Nova Gorica
- * ZLD Ptuj Ormož
- * LKD Maribor
- * LKD Posavje Krško
- * LKD Bela Krajina
- * LKD Koroške
- * LKD Ptuj Ormož
- * LKD Gorica Nova Gorica
- * LKD Ljubljana
- * LKD Celje
- * LKD Gorenjske
- * ZLK Pomurje
- * Občina Videm
- * Vinogradništvo Horn
- * Knjigovodski servis Turnšek
- * Usnjarstvo Fišer
- * Šiviljstvo Šmigoc s.p.
- * Strelski Center Gaj, Igor Rakuša
- * Kinološka Zveza Slovenije

Donatorji za žebličke:

- * Roman Rovanšek
- * Vilko Turk
- * Dušan Jurkas
- * Franc Curhalek
- * Alan Novak
- * Vlado Bogdanovič
- * Mitja Kersnik
- * Vladimir Kobal
- * Sašo Ferenčič
- * Štefan Hoheger
- * Darjo Spacal
- * Branko Tucovič
- * Borut Muzic
- * Zmagomir Škofič
- * Iztok Škofič
- * Vojko Pirher
- * Dragan in Greta Zemljič
- * Borut Predan
- * Saša Volarič
- * Aleksander Koser
- * Ivan Šincek
- * Silvan Gregoric
- * Karel Kotnik
- * LD Ptuj
- * LD Krka
- * LD Murska Sobota
- * LD Sorica
- * LD Loka Črnomelj
- * LD Pernica
- * LD Pesnica-Jarenina
- * LD Mala Nedelja
- * LD Malečnik Košaki
- * LD sv. Jurij Jurovski Dol
- * LD Dolina
- * LD Ruše
- * LD Kamnik
- * LD Črna Jama
- * LD Udenboršt
- * LD Jože Lacko Ptuj
- * LD Kozje Stena
- * LD Ivanjkovci
- * LD Kozje
- * LD Negova
- * LD Polskava
- * LD Velike Lašče
- * LD Kranjska Gora
- * LD Bogojna
- * LD Mlajtinci
- * LD Cankova
- * ZLD Maribor
- * ZLD Gorenjske
- * LKD Novo Mesto
- * LKD Ptuj Ormož
- * LKD Postojna

